

Regler i krig

- Soldaters kunnskaper om og holdninger til krigens folkerett i 2004 versus 2009

- Utarbeidet for: Forsvarsdepartementet/ Forsvarsstaben og Norges Røde Kors
- Utarbeidet av: Synovate Norge v/ Wenche Berntsen
- Dato 6. august 2009

Røde Kors

© 2009. Synovate Ltd. All rights reserved.

The concepts and ideas submitted to you herein are the intellectual property of Synovate Ltd. They are strictly of confidential nature and are submitted to you under the understanding that they are to be considered by you in the strictest of confidence and that no use shall be made of the said concepts and ideas, including communication to any third party without Synovate's express prior consent and/or payment of related professional services fees in full.

Bakgrunn og formål

- Undersøkelsen er gjennomført av Synovate Norge (tidligere MMI) på vegne av Forsvarsdepartementet/ Forsvarsstaben og Norges Røde Kors.
- Formålet med undersøkelsen er å kartlegge soldaters kjennskap til, kunnskaper om og holdninger til krigens folkerett og folkerettslige spørsmål.
- Undersøkelsen er en gjentakelse av en tilsvarende undersøkelse fra 2004.

Metode, utvalg og gjennomføring

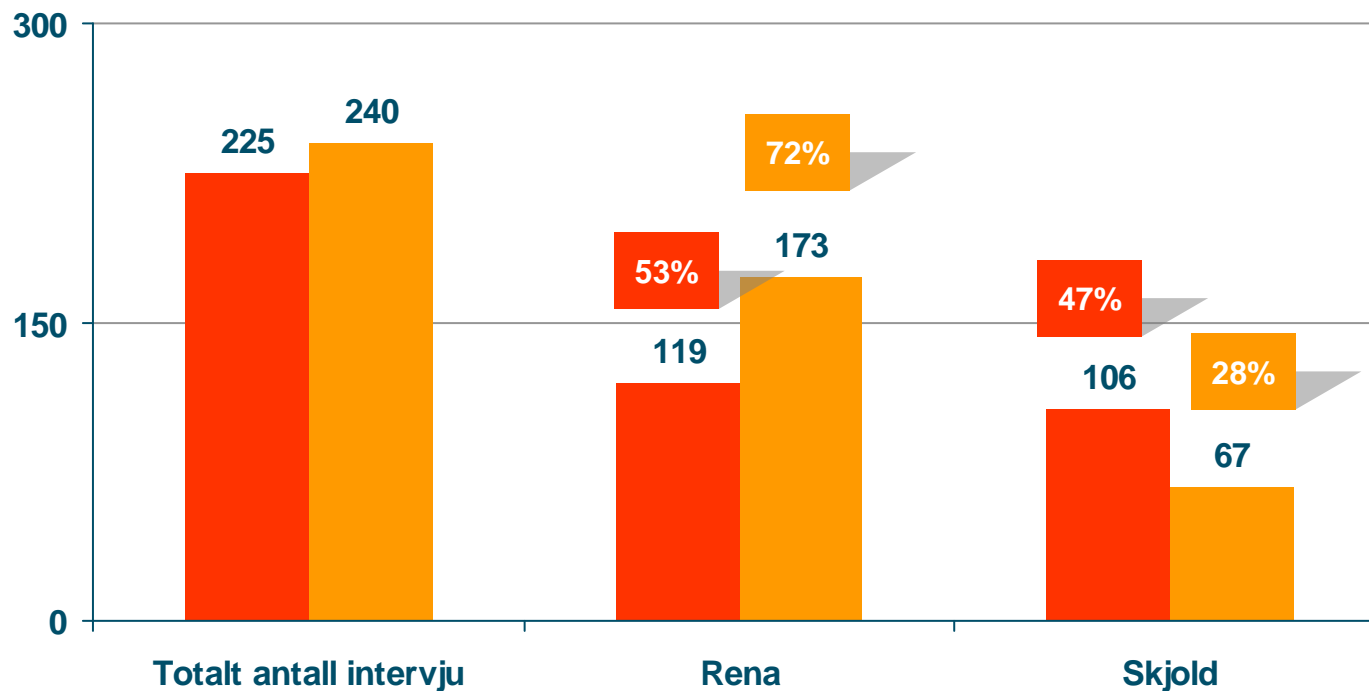
- Undersøkelsen er gjennomført blant et utvalg soldater ved Ingeniørbataljonen på Skjold og ved Telemark bataljon på Rena.
- Dataene er samlet inn gjennom selvutfylling av papirskjemaer
- Både på Rena og Skjold var en representant for Norges Røde Kors tilstede og delte ut spørreskjemaene og samlet dem inn etter at soldatene hadde fylt dem ut
- Intervjuene er gjennomført på Rena 3.april 2009, og på Skjold 26.april 2009.
- Totalt er det foretatt 225 intervju
 - 119 på Rena
 - 106 på Skjold
- Datainnsamlingen foregikk uten problemer.
- Undersøkelsen er gjennomført blant to ikke tilfeldig valgte grupper. Resultatene er derfor kun gyldig for disse gruppene og kan ikke generaliseres til Forsvaret eller soldater generelt.
- Ansvarlig for gjennomføring og rapportering av undersøkelsen i Synovate Norge er Wenche Berntsen
- Kontaktperson hos Røde Kors er Per Gautvik

Om rapporten

- Rapporten viser alle spørsmålene med tall for Rena og Skjold i 2009. Der hvor det er relevant og mulig er det lagt inn sammenlignende tall fra 2004.
- Merk at i 2009 er flere av spørsmålsformuleringene noe justert i forhold til 2004. Dette legger visse begrensninger på sammenligningsmulighetene, og man må derfor ikke trekke for bastante slutninger ved sammenligning av tall.
- På kunnskapsspørsmål er det riktige svaret markert med symbolet:
- Det foreligger en egen rapport som fokuserer på forskjeller i svar mellom Rena og Skjold i 2009.

Utvalgsbeskrivelse

Prosent

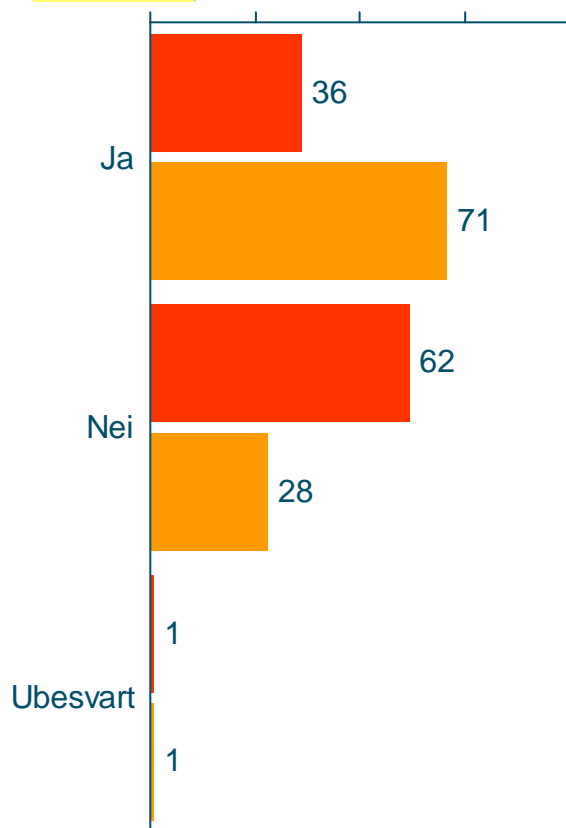

Tjenestegjort i utlandet:

Det er først og fremst soldatene på Rena som har tjenestegjort i utlandet

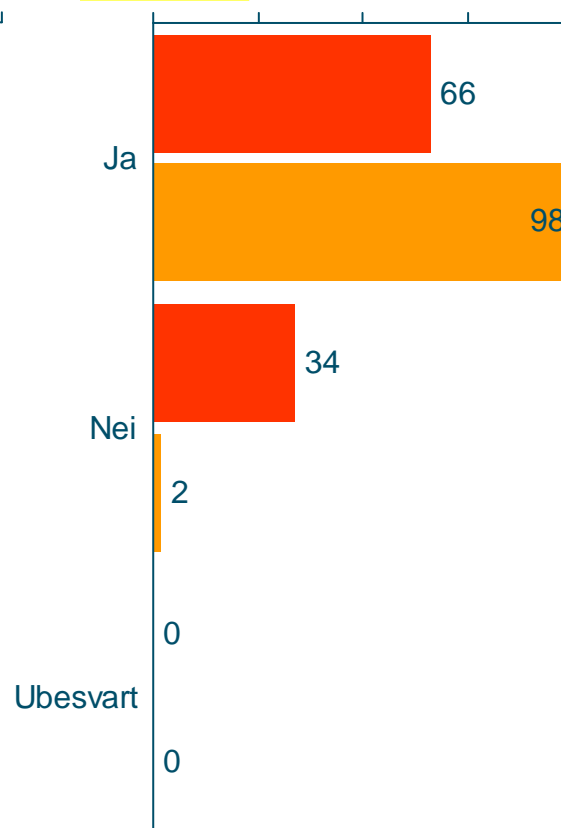
Totalt (i %)

N09=225
N04=240

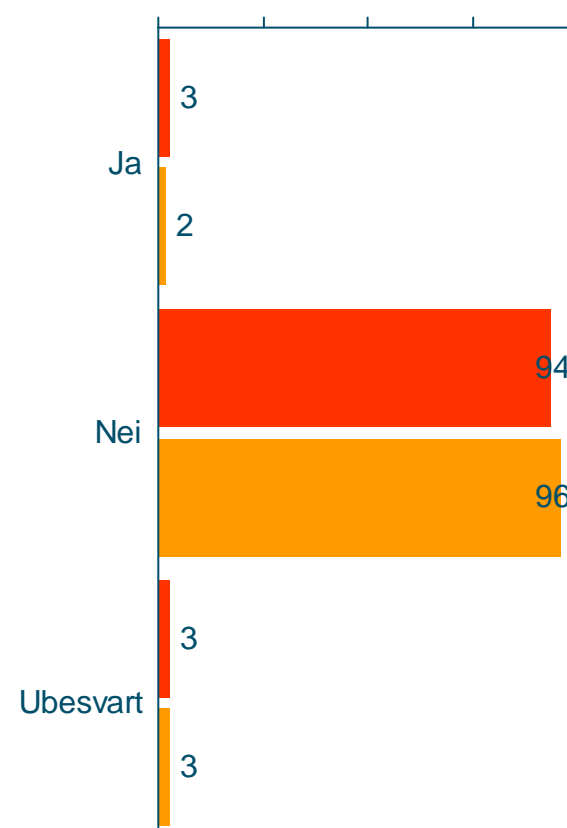
Rena (i %)

N09=225
N04=240

Skjold (i %)

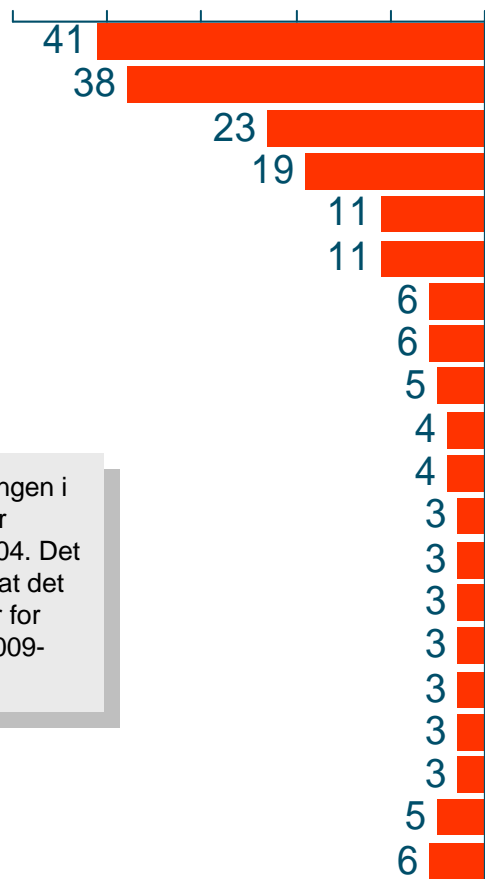
N09=225
N04=240

Operasjoner soldatene har tjenestegjort i:

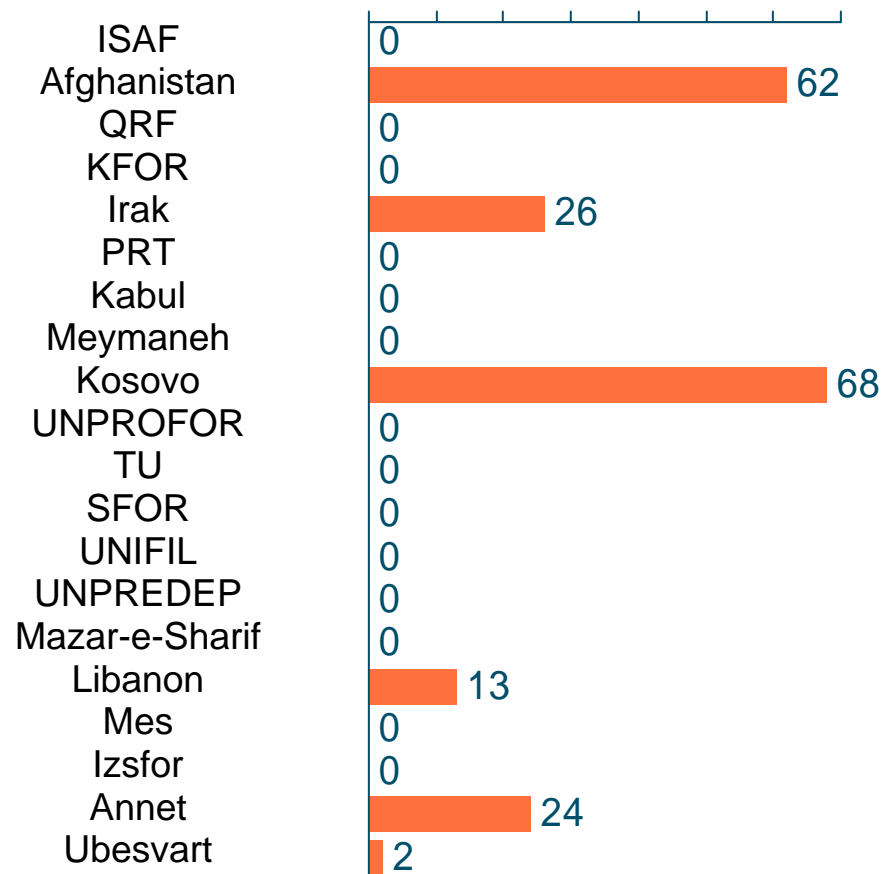
Tallene viser til prosent

Rena 09, n=79

NB! Merk at kodingen i 2009 er langt mer detaljert enn i 2004. Det innebærer f.eks. at det finnes flere koder for "Afghanistan" i 2009-undersøkelsen.

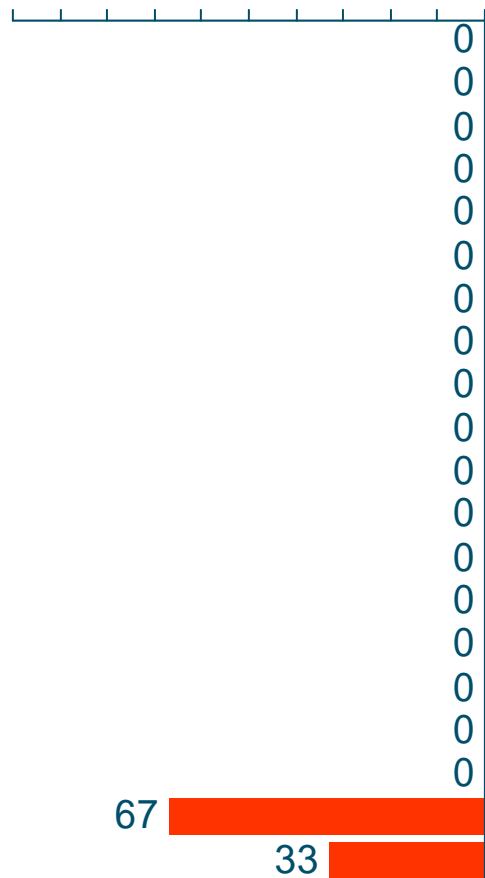
Rena 04, n=170

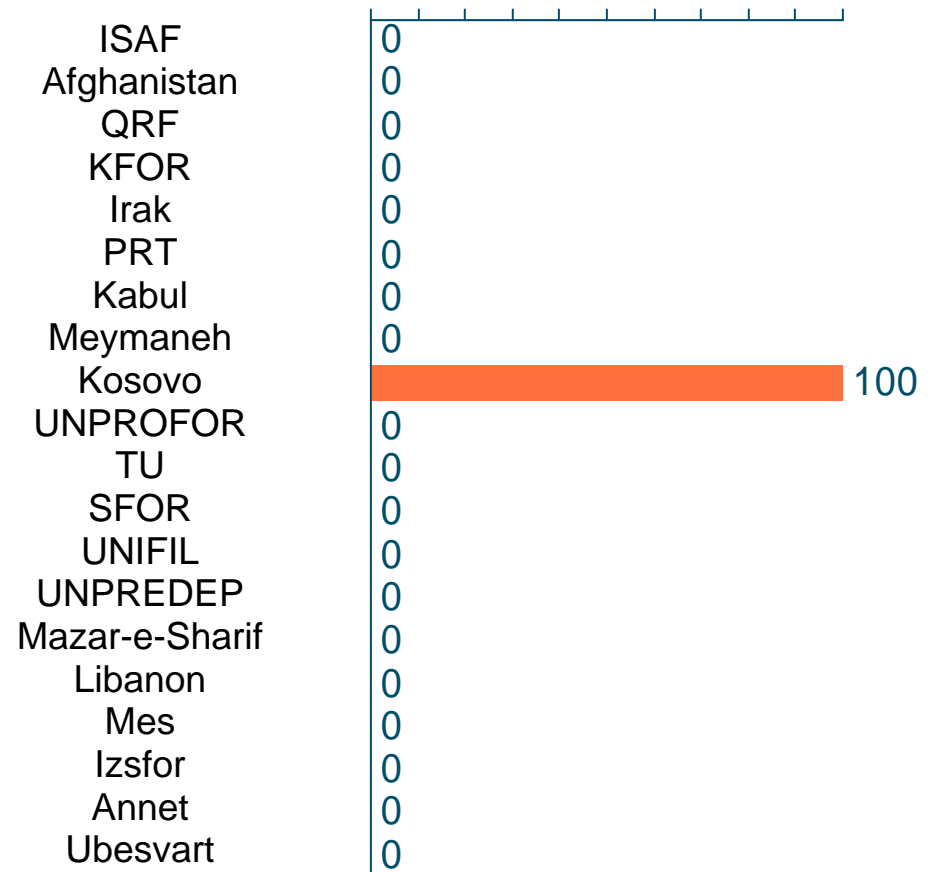
Operasjoner soldatene har tjenestegjort i:

Tallene viser til prosent

Skjold09, n=3

Skjold04, n=1

FORSVARET
Forsvarsstaben

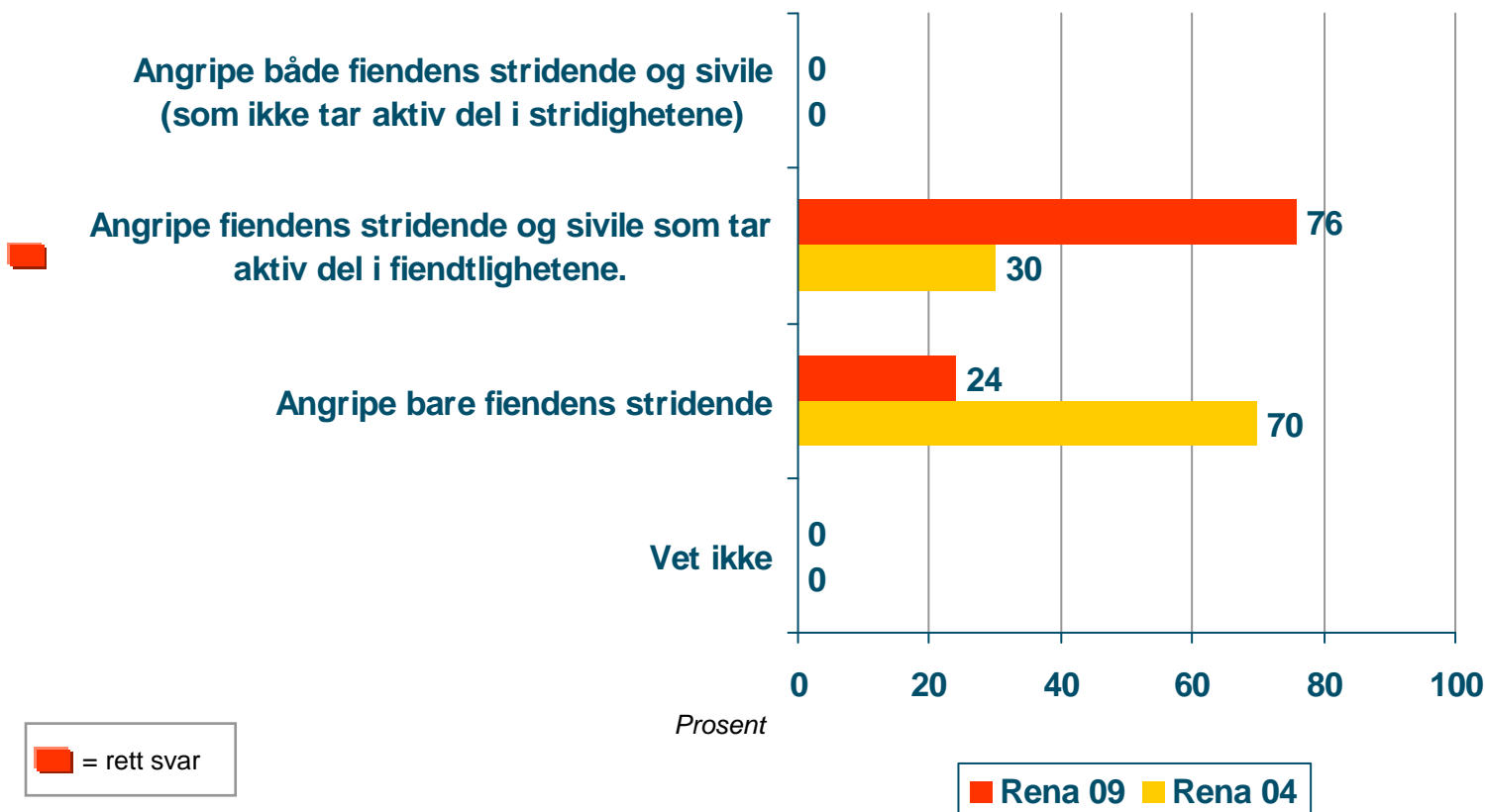
Røde Kors

Grafikk og analyse

Positiv tendens: Flere riktige svar fra Rena i år enn i 2004.

NB! I 2009 er spørsmålet såpass endret i forhold til formuleringen i 2004 at resultatene strengt tatt ikke er direkte sammenlignbare. I 2004 lød spørsmålet: "Når stridende angriper for å svekke fienden bør de....Angripe både fiendens stridende og sivile, Angripe fiendens stridende og unngå å angripe sivile i så stor grad som mulig, Angripe bare fiendens stridende, Vet ikke".

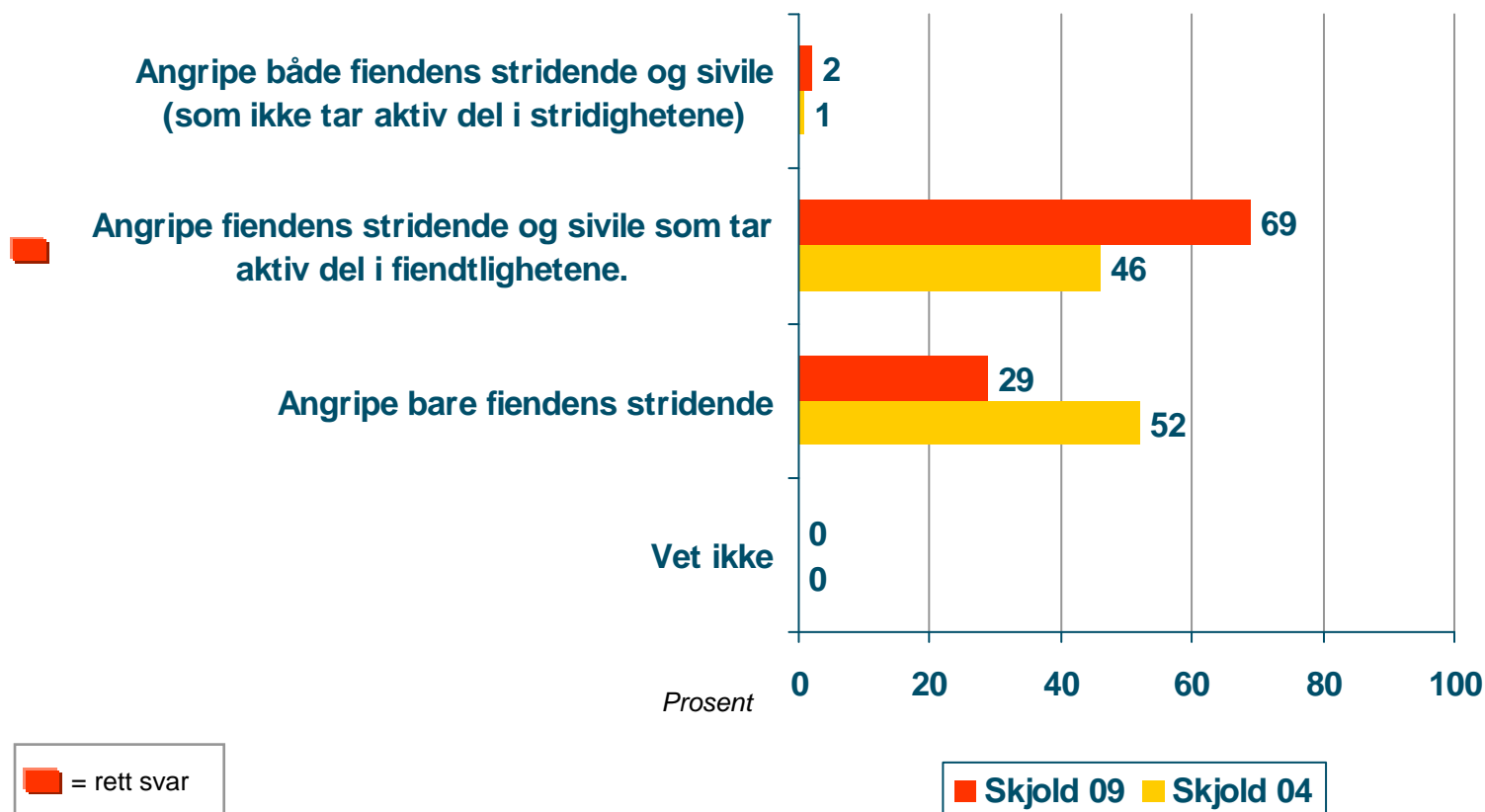
Spm1: Når stridende angriper for å svekke fienden, kan de?

Positiv tendens: Flere riktige svar fra Skjold i år enn i 2004.

NB! I 2009 er spørsmålet såpass endret i forhold til formuleringen i 2004 at resultatene strengt tatt ikke er direkte sammenlignbare. I 2004 lød spørsmålet: "Når stridende angriper for å svekke fienden bør de....Angripe både fiendens stridende og sivile, Angripe fiendens stridende og unngå å angripe sivile i så stor grad som mulig, Angripe bare fiendens stridende, Vet ikke".

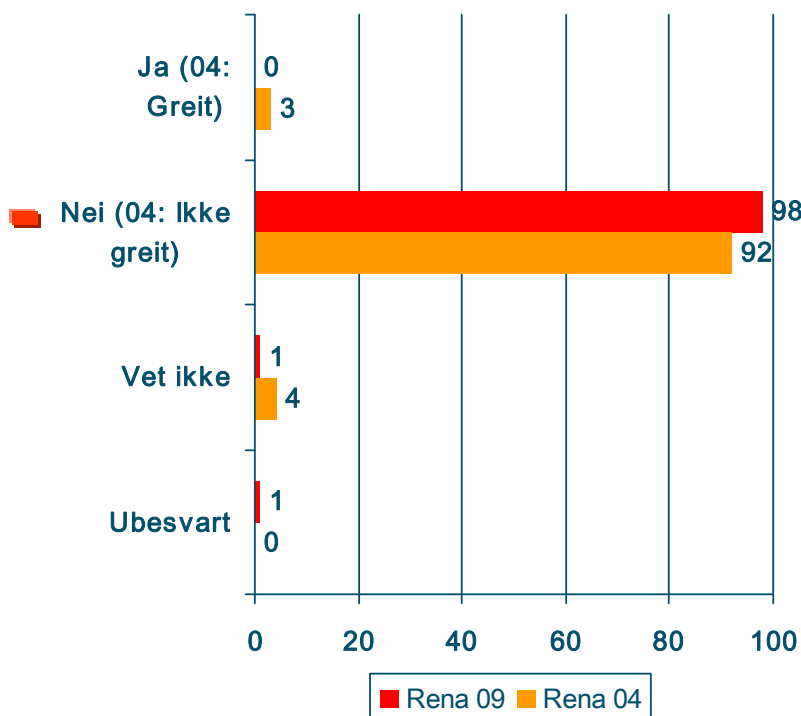
Spm1: Når stridende angriper for å svekke fienden, kan de?

Det er ingen vesentlige endringer i Rena-soldatenes syn på spørsmålene a) om man kan angripe sivile som er tvunget til å gi mat/husly til fiendens stridende, og b) om det vil stille seg annerledes dersom sivile har bistått frivillig.

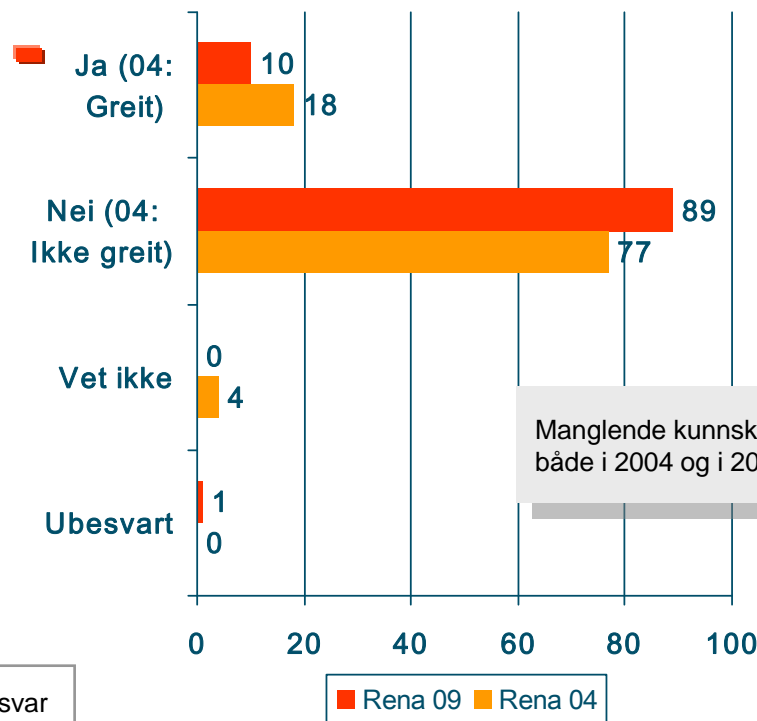
Spm2: Kan en stridende lovlig svekke fienden ved å angripe sivile som har blitt tvunget til å gi mat eller husly til fiendens stridende?

NB! Ordlyd i 2004: "Er det greit eller ikke greit at stridende for å svekke fienden angriper sivile som har blitt tvunget til å gi mat eller husly til fiendens stridende?"

Spm3: Ville det stilt seg annerledes dersom de sivile frivillig har gitt mat eller husly til fiendens stridende?

NB! Ordlyd i 2004: "Er det greit eller ikke greit at stridende for å svekke fienden angriper sivile som frivillig har gitt mat eller husly til fiendens stridende?"

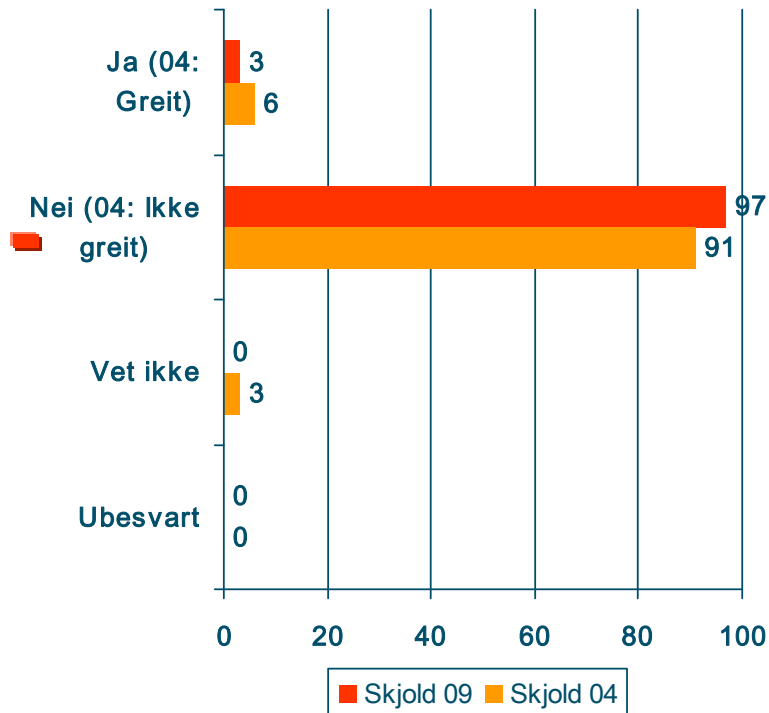

■ = rett svar

Det er heller ingen vesentlige endringer Skjold-soldatenes syn på spørsmålene a) om man kan angripe sivile som er tvunget til å gi mat/husly til fiendens stridende, og b) om det vil stille seg annerledes dersom sivile har bistått frivillig.

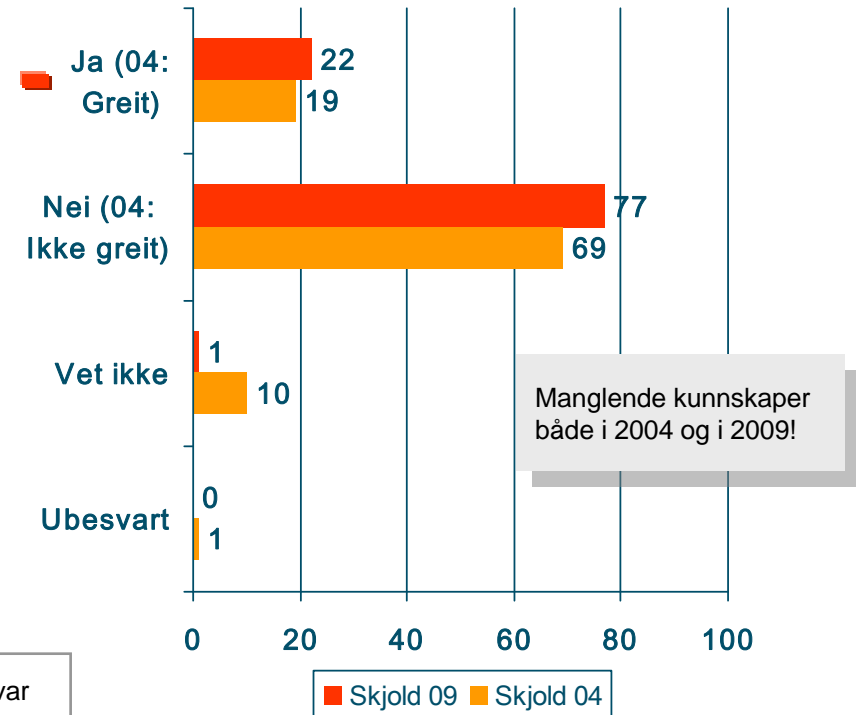
Spm2: Kan en stridende lovlig svekke fienden ved å angripe sivile som har blitt tvunget til å gi mat eller husly til fiendens stridende?

NB! Ordlyd i 2004: "Er det greit eller ikke greit at stridende for å svekke fienden angriper sivile som har blitt tvunget til å gi mat eller husly til fiendens stridende?"

Spm3: Ville det stilt seg annerledes dersom de sivile frivillig har gitt mat eller husly til fiendens stridende?

NB! Ordlyd i 2004: "Er det greit eller ikke greit at stridende for å svekke fienden angriper sivile som frivillig har gitt mat eller husly til fiendens stridende?"

■ = rett svar

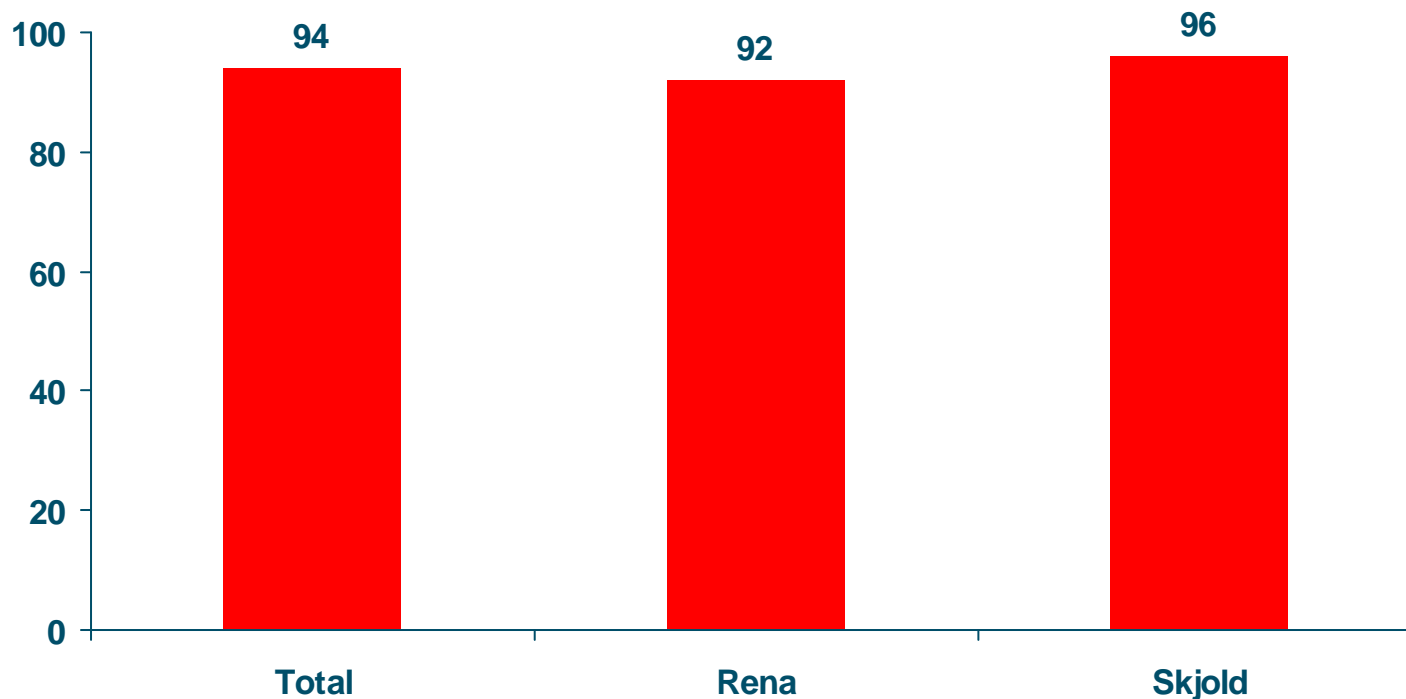
Soldatene ble bedt om å begrunne sitt svar på spm3. De som svarte "Ja", at det stiller seg annerledes dersom sivile har gitt mat/husly frivillig, begrunner det alene med at de sivile da deltar i striden

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

De som har svart "ja" på spm3, n=35

De deltar da i striden

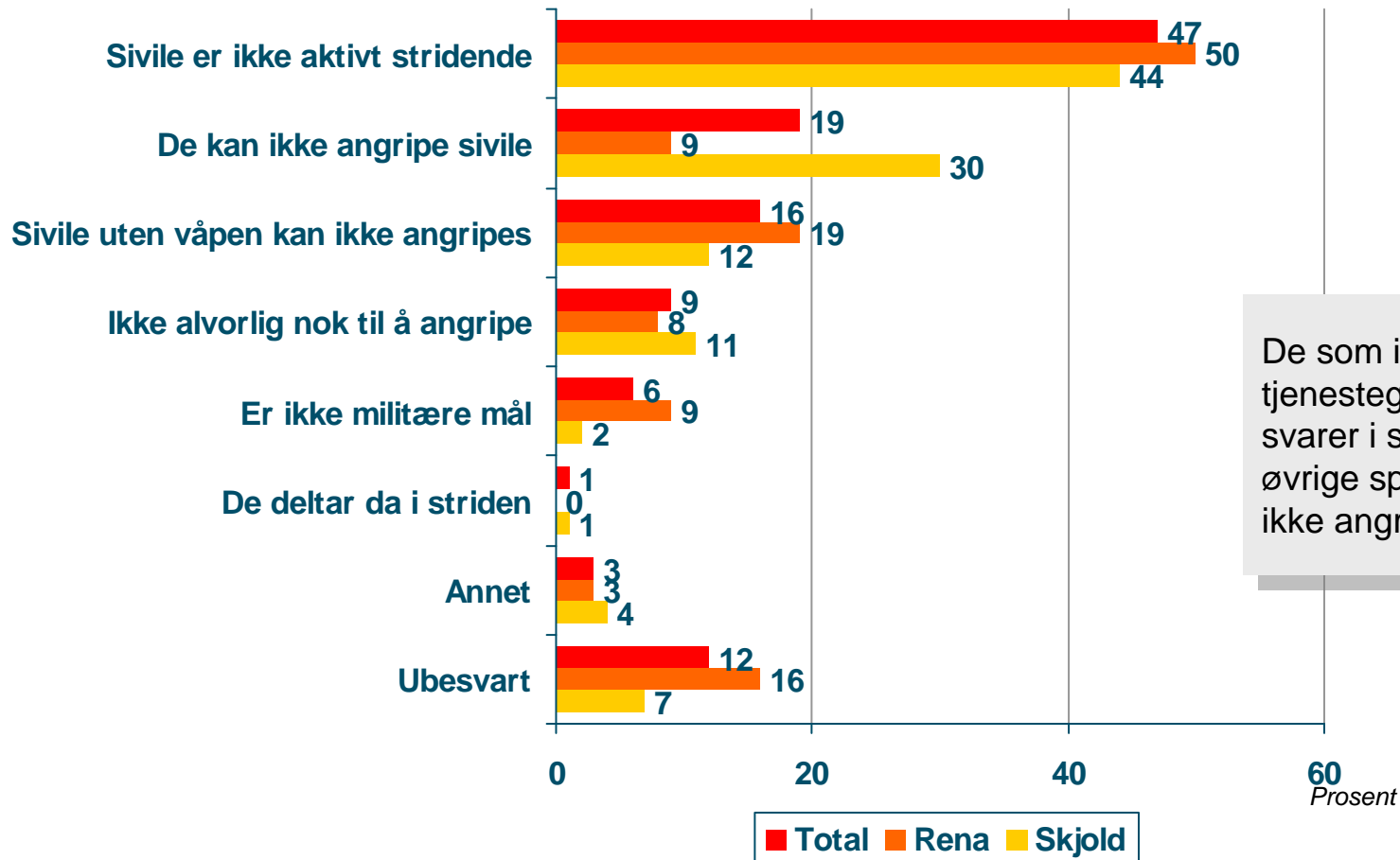
Prosent

De som mener det ikke stiller seg annerledes, begrunner det først og fremst med at "Sivile ikke er aktivt stridene". Det er signifikant flere på Skjold enn på Rena som begrunner det med at "de ikke kan angripe sivile".

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

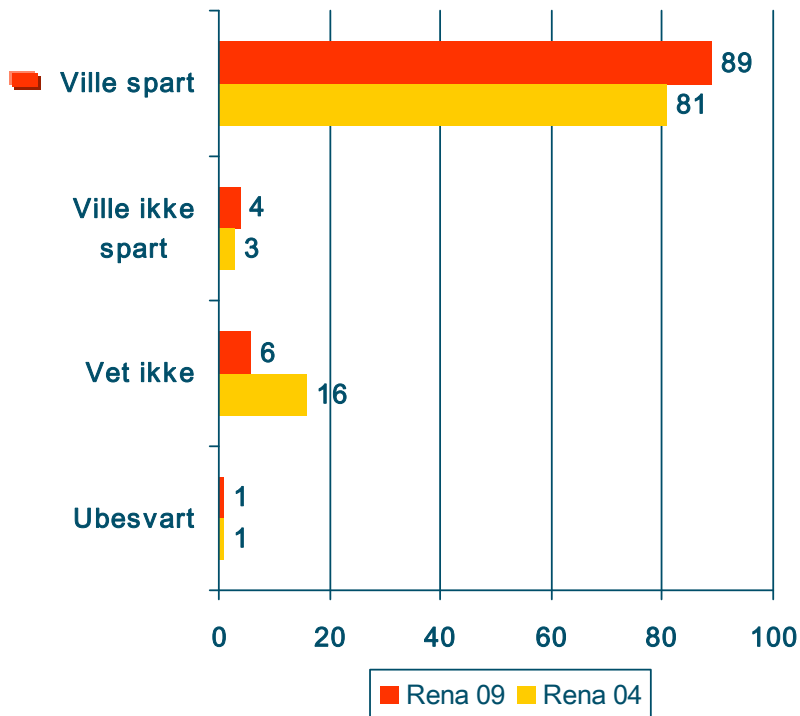
De som har svart "Nei" på spm3, n=188

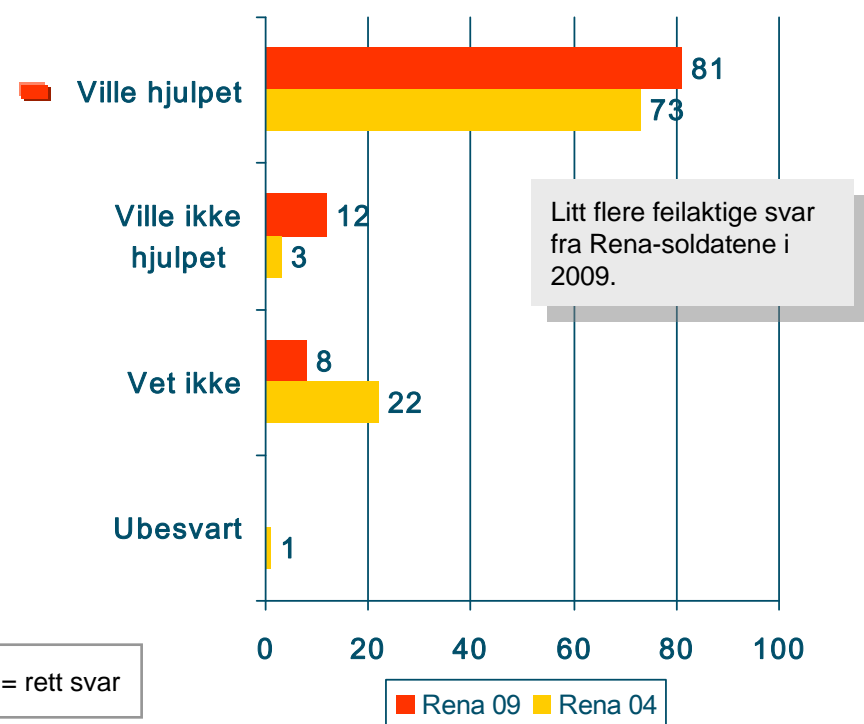
De som ikke har tjenestegjort i utlandet svarer i større grad enn øvrige spurte at "De kan ikke angripe sivile".

Redusert usikkerhet, og noen flere riktige svar på Rena i 2009 på spørsmålene om man a) ville spart livet til en av fiendens stridende som overga seg, og b) ville hjulpet en av fiendens stridende som var såret, selv om denne hadde drept en person som sto dem nær.

Spm5: Ville du ha spart livet til en av fiendens stridende som overga seg, dersom denne personen hadde drept en person som sto deg nær?

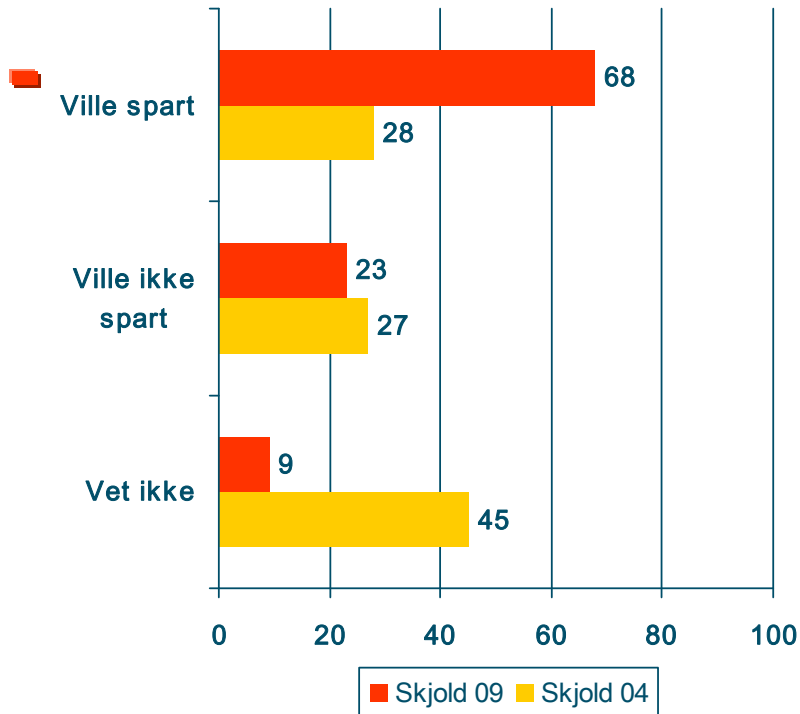

Spm6: Ville du ha hjulpet en av fiendens stridende som var såret, dersom denne personen hadde drept en person som sto deg nær?

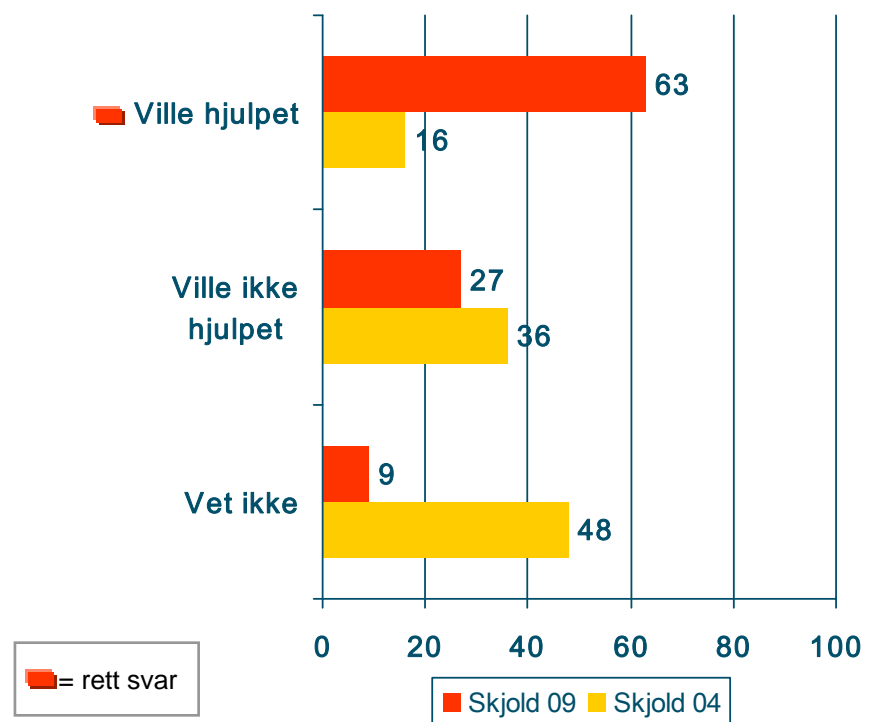

Soldatene på Skjold viser et klart bedre kunnskapsnivå i 2009 enn i 2004 på spørsmålene om man a) ville spart livet til en av fiendens stridende som overga seg, og b) ville hjulpet en av fiendens stridende som var såret, selv om denne hadde drept en person som sto dem nær.

Spm5: Ville du ha spart livet til en av fiendens stridende som overga seg, dersom denne personen hadde drept en person som sto deg nær?

Spm6: Ville du ha hjulpet en av fiendens stridende som var såret, dersom denne personen hadde drept en person som sto deg nær?

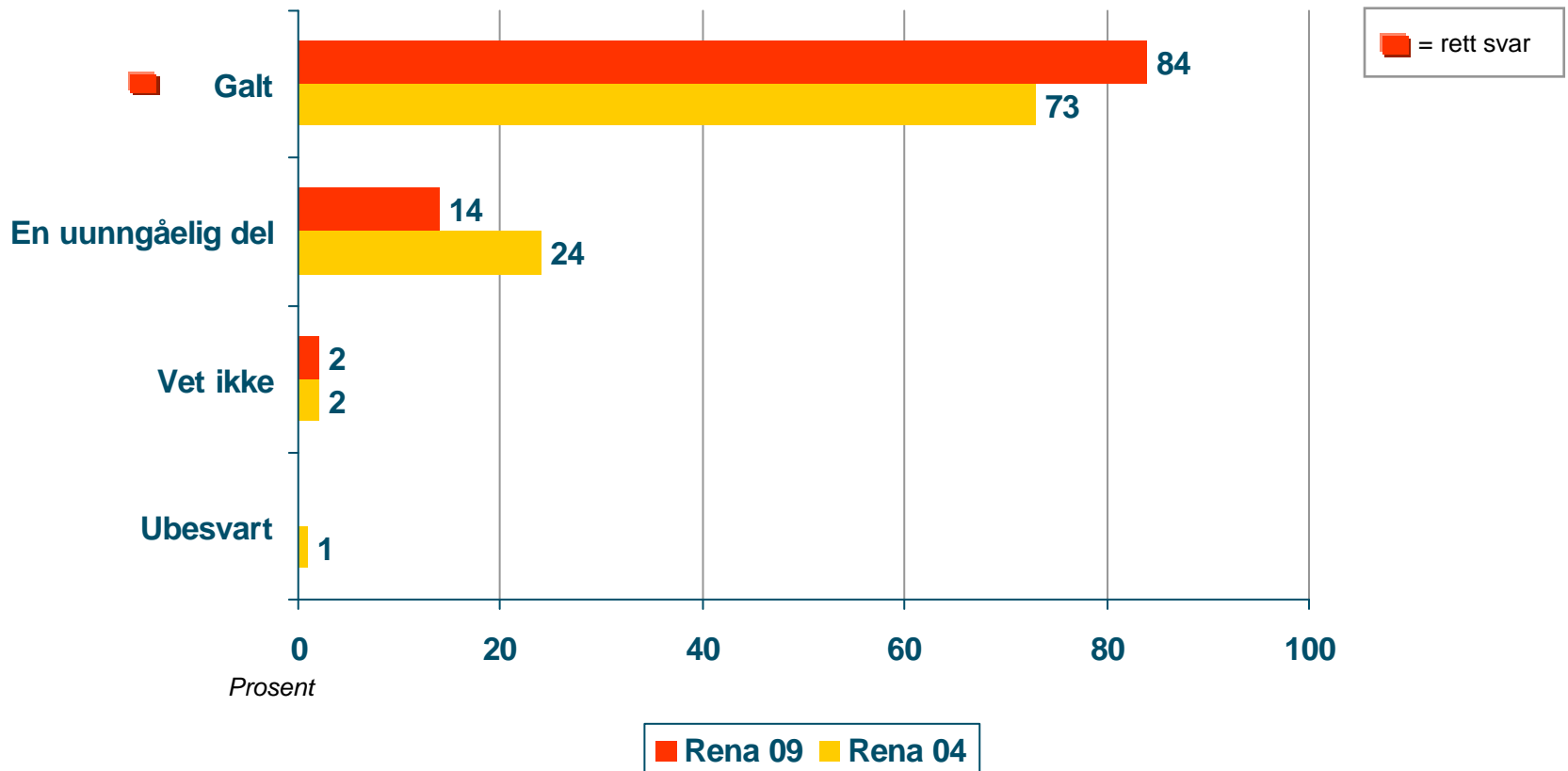

Kommentarer til spørsmål 5 og 6.

- Det er fremdeles færre på Skjold enn på Rena som svarer riktig, men avstanden mellom disse to utvalgene er betydelig utjevnet siden undersøkelsen i 2004.
- I 2004 var det nokså høye vet ikke-andeler på disse to spørsmålene. I årets undersøkelse er det betydelig færre som uttrykker usikkerhet. Det indikerer en økt bevissthet og kunnskap omkring disse spørsmålene i løpet av de siste 5 årene. Ved gjennomføringen i 2004 hadde nettopp en soldat (fra Rena) blitt drept i Afghanistan, og man antok at dette hadde innflytelse både på andelen usikre og andelen som svarte at de ikke ville hjulpet/spart livet. Vi ser ikke bort i fra at denne hendelsen kan medvirke til at avstanden i svar mellom Rena og Skjold er redusert. Merk likevel at andelen som svarer "riktig" har økt både Rena og Skjold. Det indikerer en holdningsendring siden sist, særlig blant soldatene på Skjold.

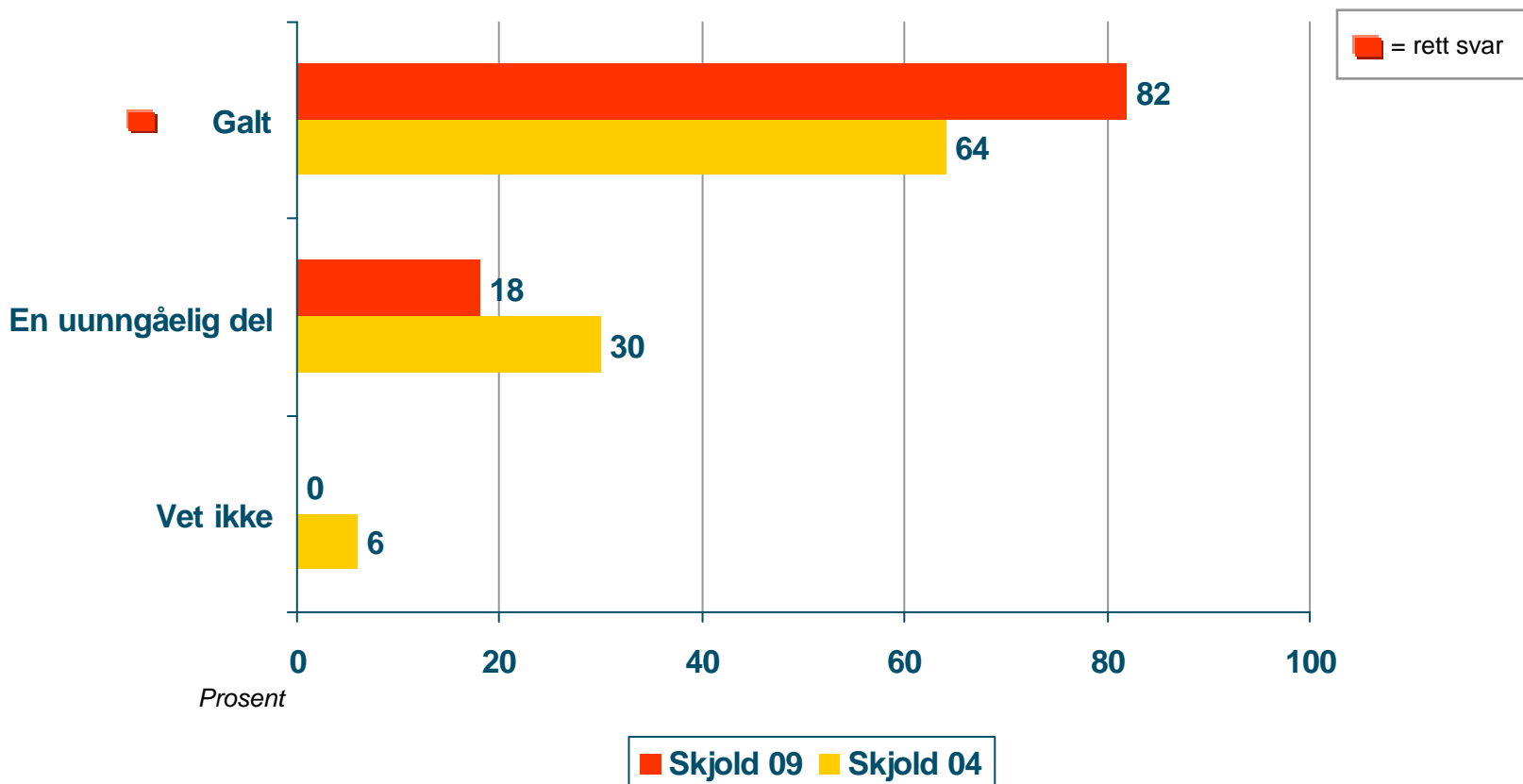
På Rena er det noen flere riktige svar i 2009 enn i 2004 på spørsmålet om det er rett eller galt at væpnede styrker kutter sivilbefolkningens tilgang til mat, medisin eller vann for å svekke fienden.

Spm7: I væpnet konflikt hender det at væpnede styrker kutter sivilbefolkningens tilgang til mat, medisin eller vann for å svekke fienden. Er det galt, eller er det bare en uunngåelig del av det å føre krig?

Soldatene på Skjold gir flere riktige svar i 2009 enn i 2004 på spørsmålet om det er rett eller galt at væpnede styrker kutter sivilbefolkningens tilgang til mat, medisin eller vann for å svekke fienden.

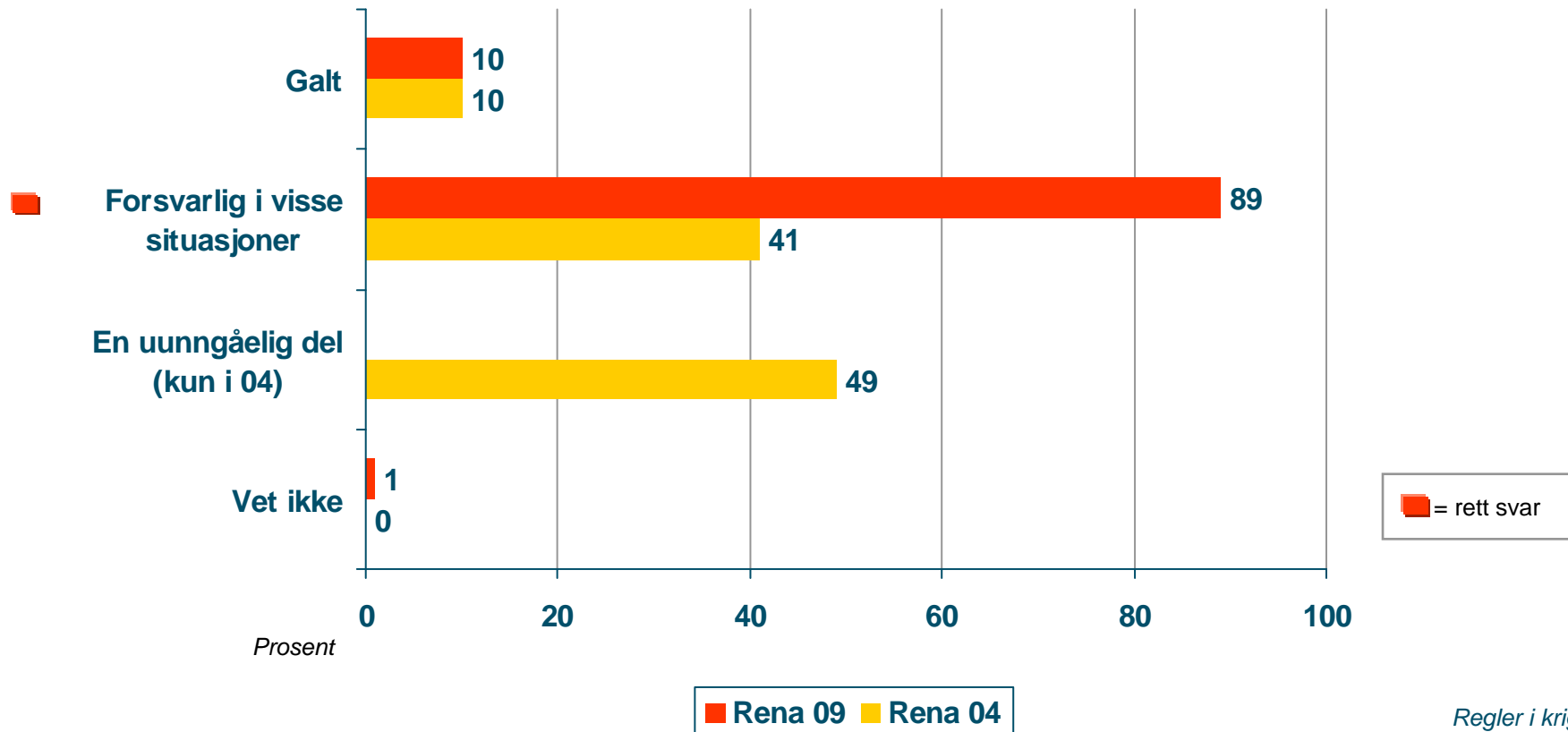
Spm7: I væpnet konflikt hender det at væpnede styrker kutter sivilbefolkningens tilgang til mat, medisin eller vann for å svekke fienden. Er det galt, eller er det bare en uunngåelig del av det å føre krig?

På Rena er det flere riktige svar i 2009 enn i 2004 på spørsmål om man kan angripe fiendens stridende når man vet at også sivile kan bli drept. Merk at spørsmålsformuleringen er noe endret. I 2004 var det et ekstra svaralternativ, noe som selvsagt bidrar til å gi et annet svarmønster.

Ordlyd i 2004: " Hva med å angripe fiendens stridende i befolkede landsbyer eller byer for å svekke fienden, når du vet at også noen sivile vil bli drept? Er det galt, er det en uunngåelig del av det å føre krig, eller kan det være forsvarlig i visse situasjoner?"

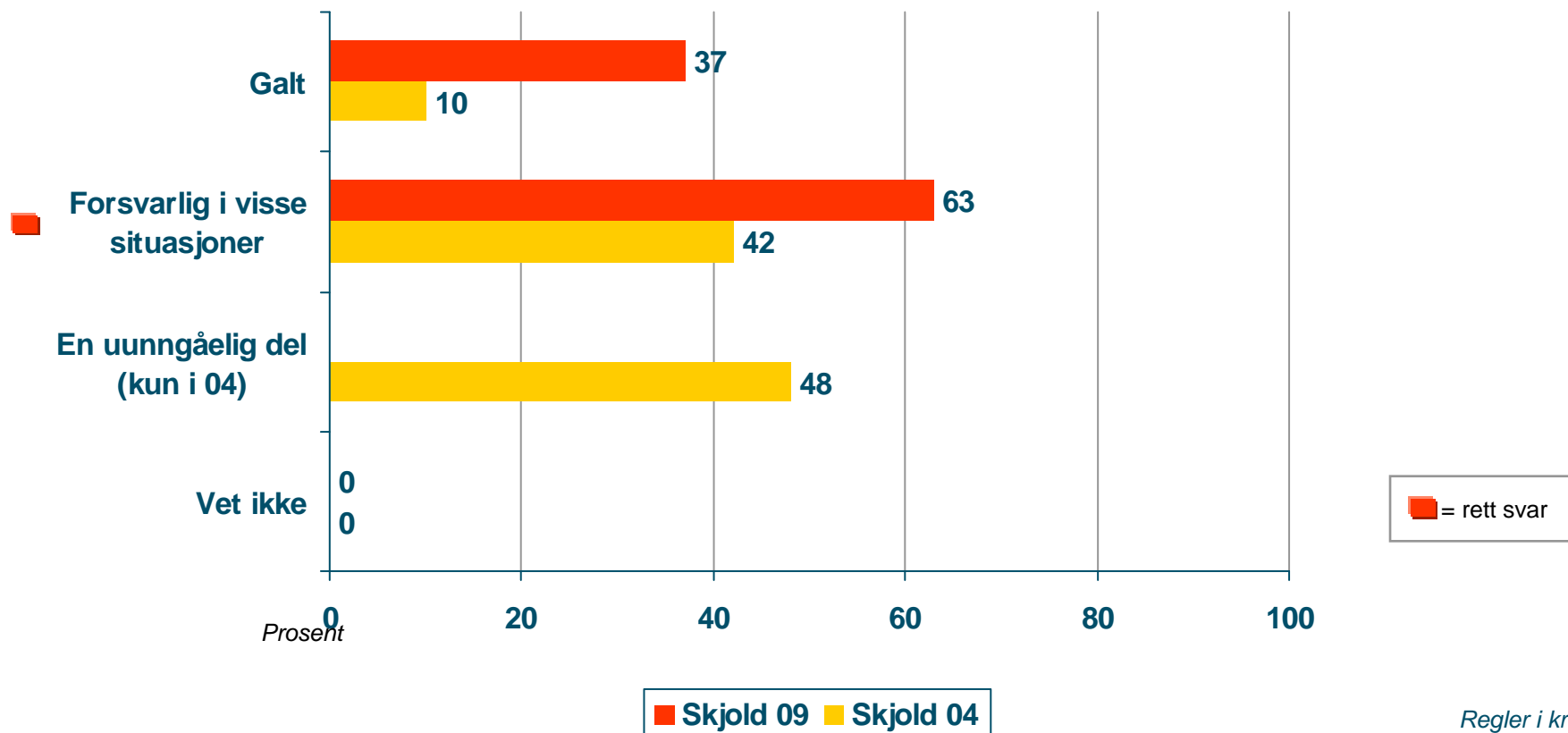
Spm8: Hva med å angripe fiendens stridende i befolkede landsbyer eller byer for å svekke fienden, når du vet at også sivile vil bli drept? Er det galt, eller kan det være forsvarlig i visse situasjoner?

Også på Skjold er det flere riktige svar i 2009, men igjen minner vi om at endringer i spørsmålets ordlyd bidrar til å skape et annet svarmønster i 2004.

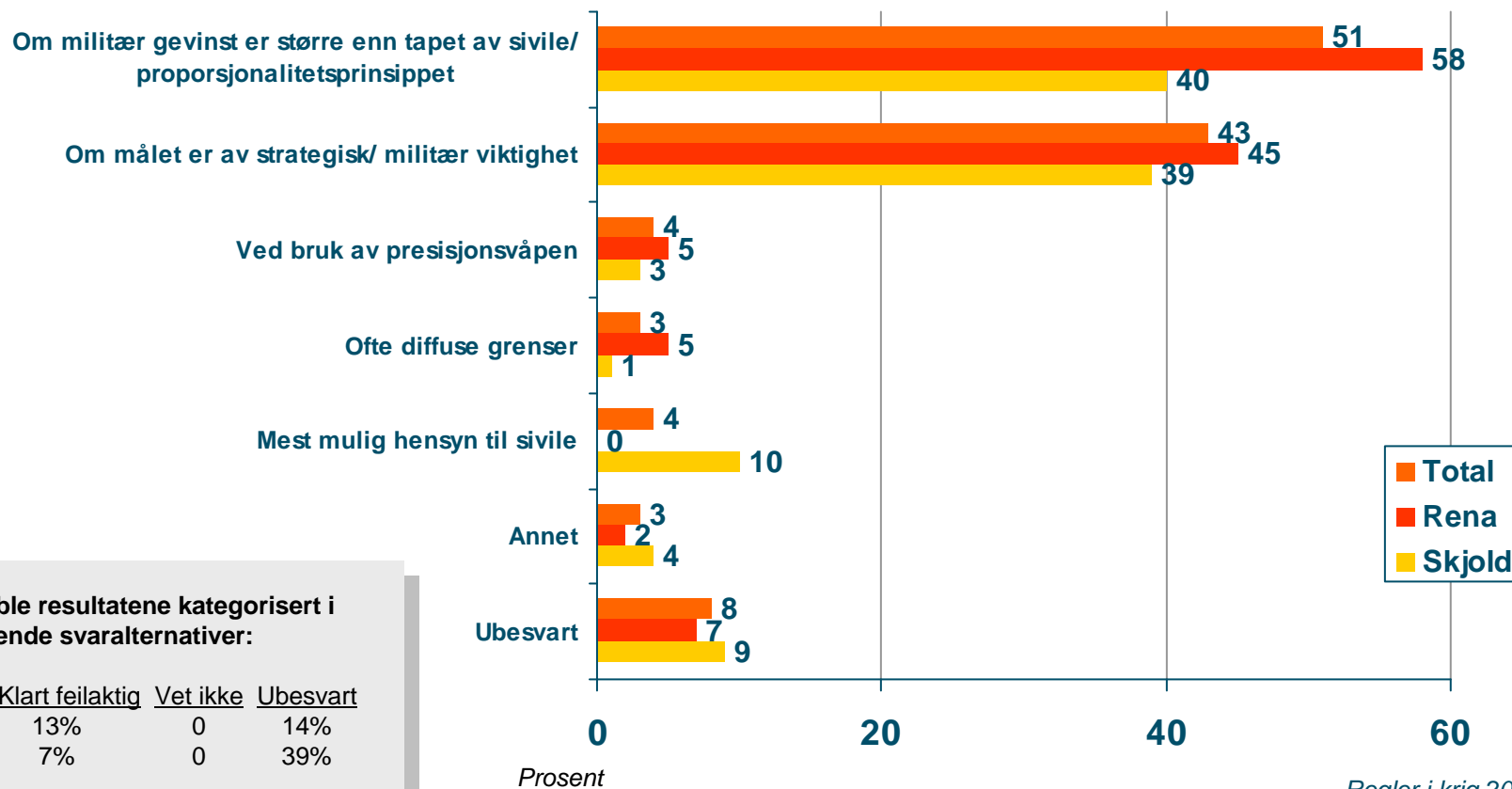
Ordlyd i 2004: ” Hva med å angripe fiendens stridende i befolkede landsbyer eller byer for å svekke fienden, når du vet at også noen sivile vil bli drept? Er det galt, er det en uunngåelig del av det å føre krig, eller kan det være forsvarlig i visse situasjoner?

Spm8: Hva med å angripe fiendens stridende i befolkede landsbyer eller byer for å svekke fienden, når du vet at også sivile vil bli drept? Er det galt, eller kan det være forsvarlig i visse situasjoner?

De fleste soldatene, både på Rena og Skjold, gir relevante svar ved begge måletidspunkt. I 2009 er det flere Skjold-soldater som svarer på spørsmålet. Det indikerer redusert usikkerhet og økt bevissthet på saksområdet.

Spm9: Hvilke overveielser mener du bør gjøres for at det skal være forsvarlig i visse situasjoner?

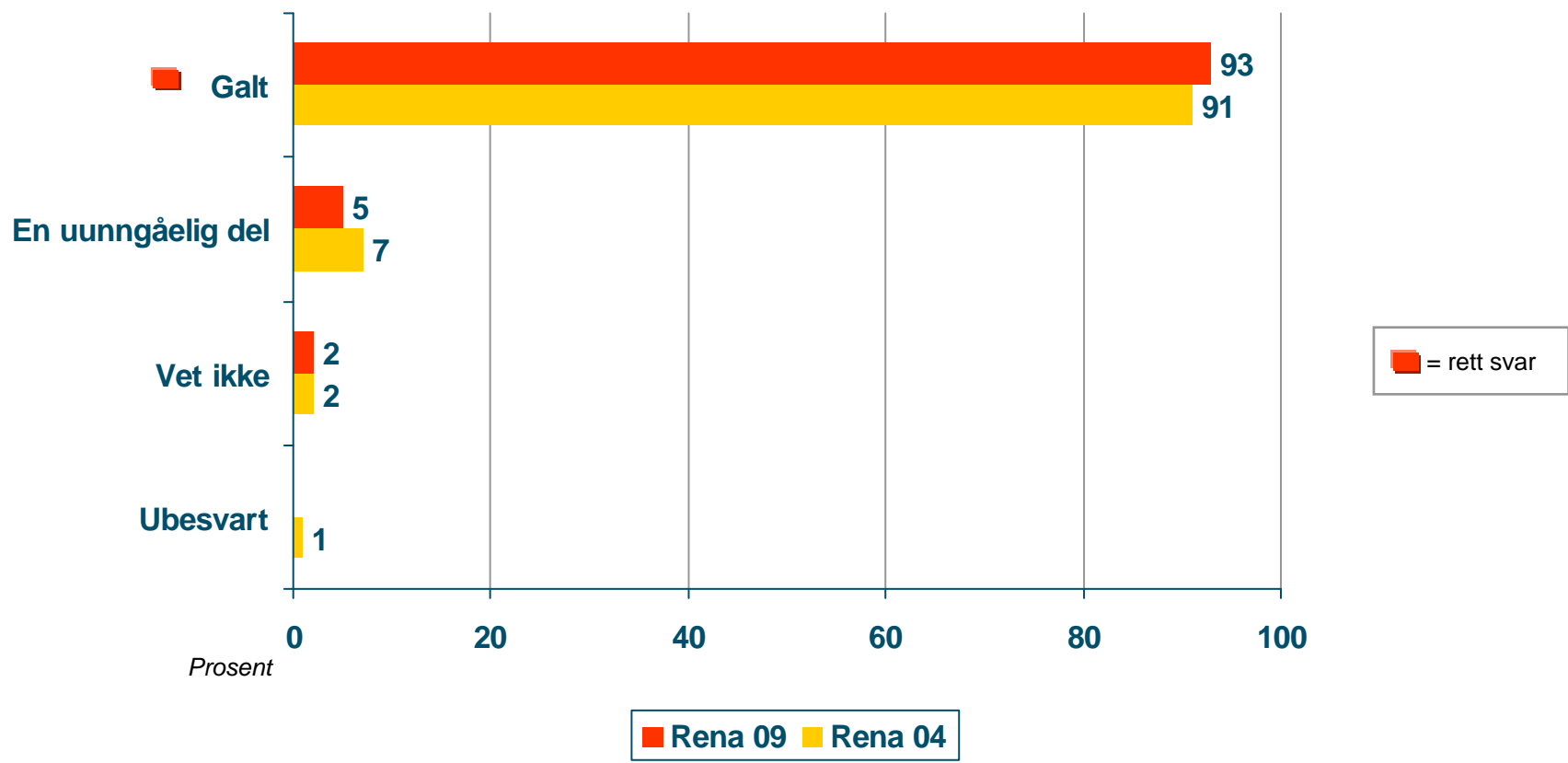

NB! I 2004 ble resultatene kategorisert i følgende svaralternativer:

	Relevant	Klart feilaktig	Vet ikke	Ubesvart
Rena:	73%	13%	0	14%
Skjold:	54%	7%	0	39%

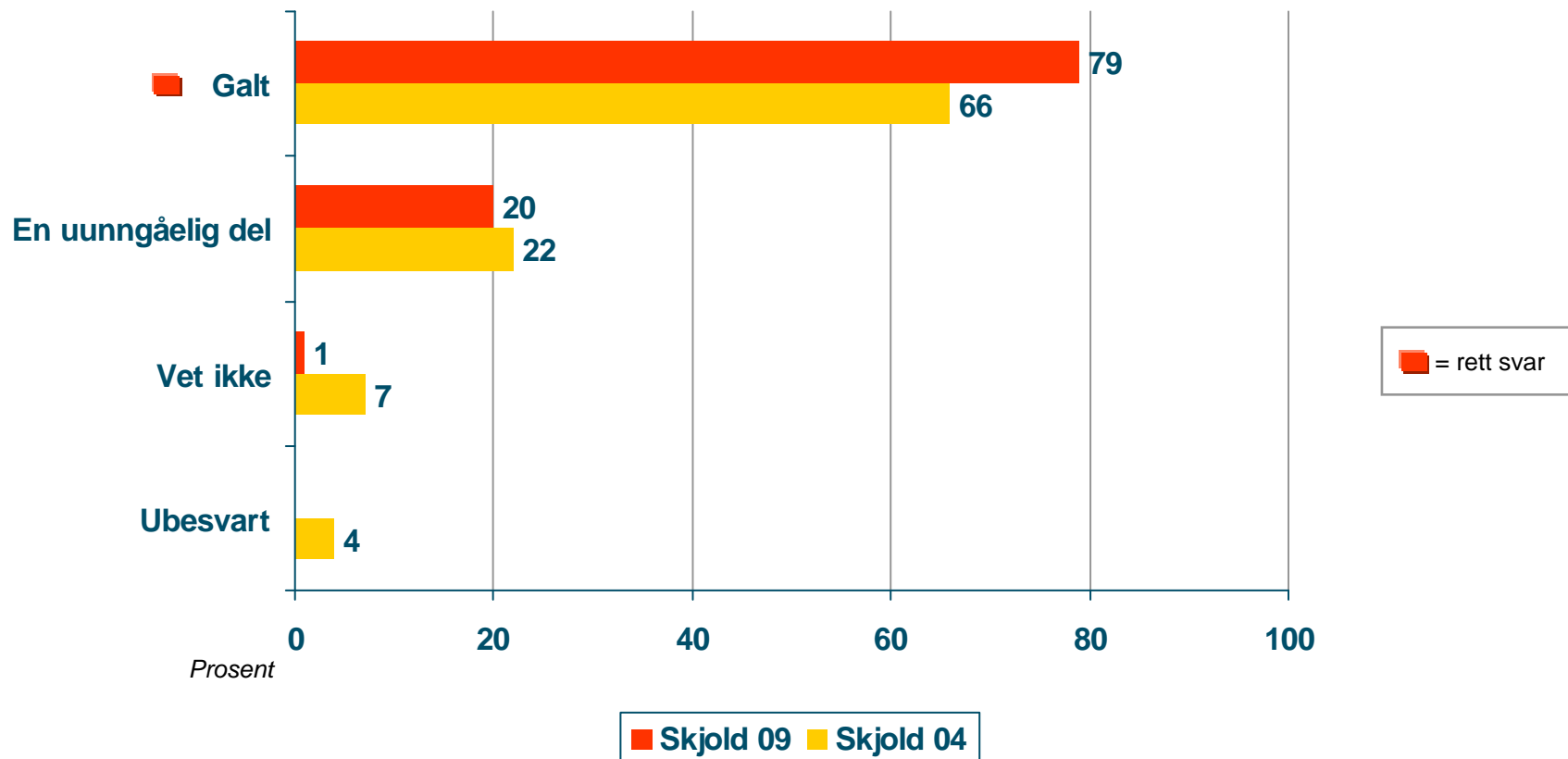
Soldatene på Rena viser samme (gode) holdninger i 2009 som i 2004 hva angår synet på å angripe bygninger eller monumenter for å svekke fienden.

Spm10: Hva med å angripe religiøse eller historiske bygninger eller monumenter, for å svekke fienden? Er det galt, eller er det bare en uunngåelig del av det å føre krig?

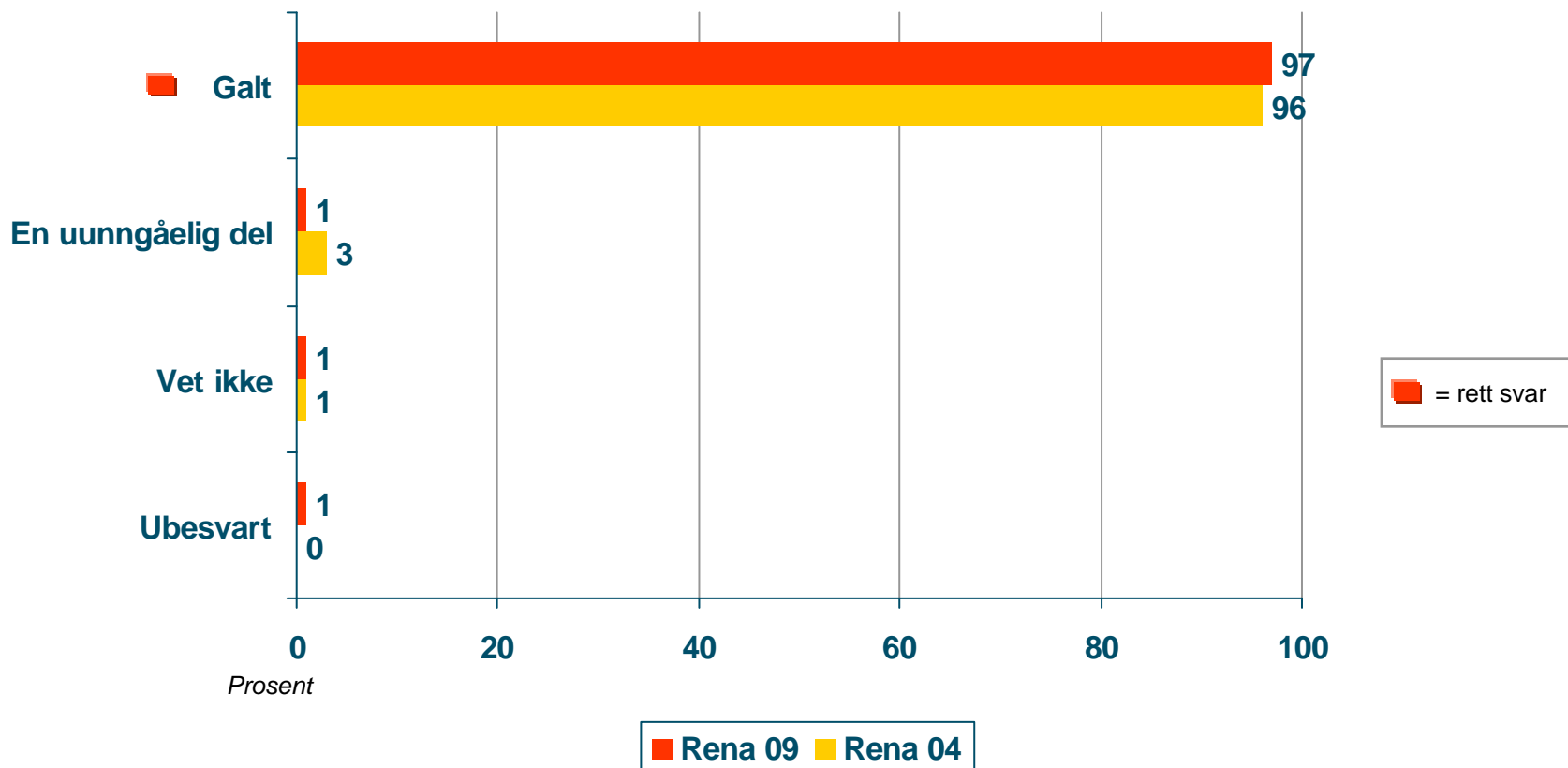
På Skjold er det flere soldater i 2009 enn i 2004 som har et "riktig" synspunkt på det å angripe bygninger/monumenter for å svekke fienden.

Spm10: Hva med å angripe religiøse eller historiske bygninger eller monumenter, for å svekke fienden? Er det galt, eller er det bare en uunngåelig del av det å føre krig?

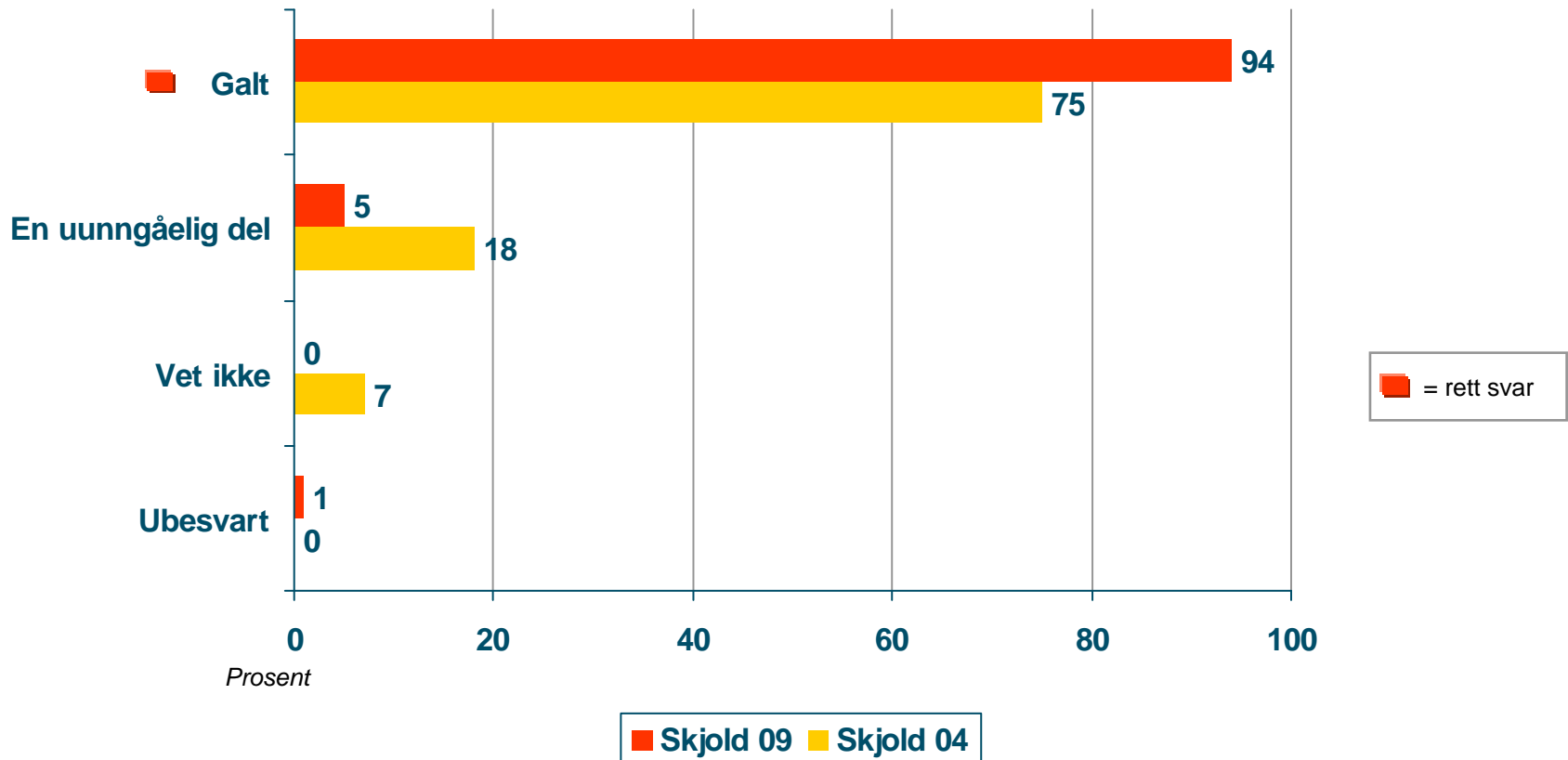
Ved begge måletidspunkt mener så godt som samtlige soldater på Rena at det er galt å ta sivile som gisler for å kunne utveksle dem for å få noe i retur.

Spm11: Hva med å ta sivile som gisler for å kunne utveksle dem for å få noe i retur? Er det galt, eller er det bare en uunngåelig del av det å føre krig?

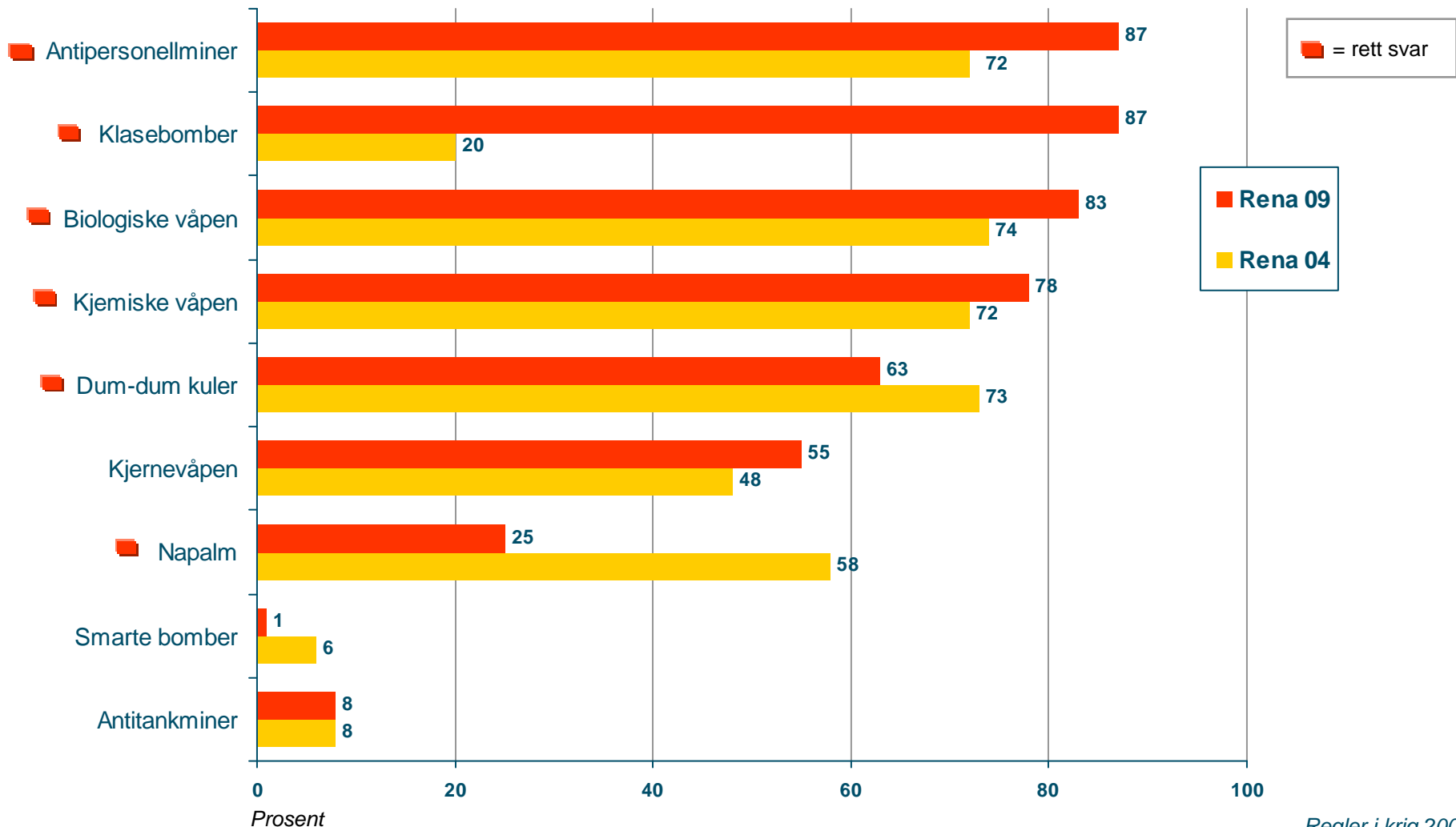
På Skjold er det flere soldater i 2009 enn i 2004 som har en riktig holdning til spørsmålet om å ta sivile som gisler for å kunne utveksle dem for å få noe i retur.

Spm11: Hva med å ta sivile som gisler for å kunne utveksle dem for å få noe i retur? Er det galt, eller er det bare en uunngåelig del av det å føre krig?

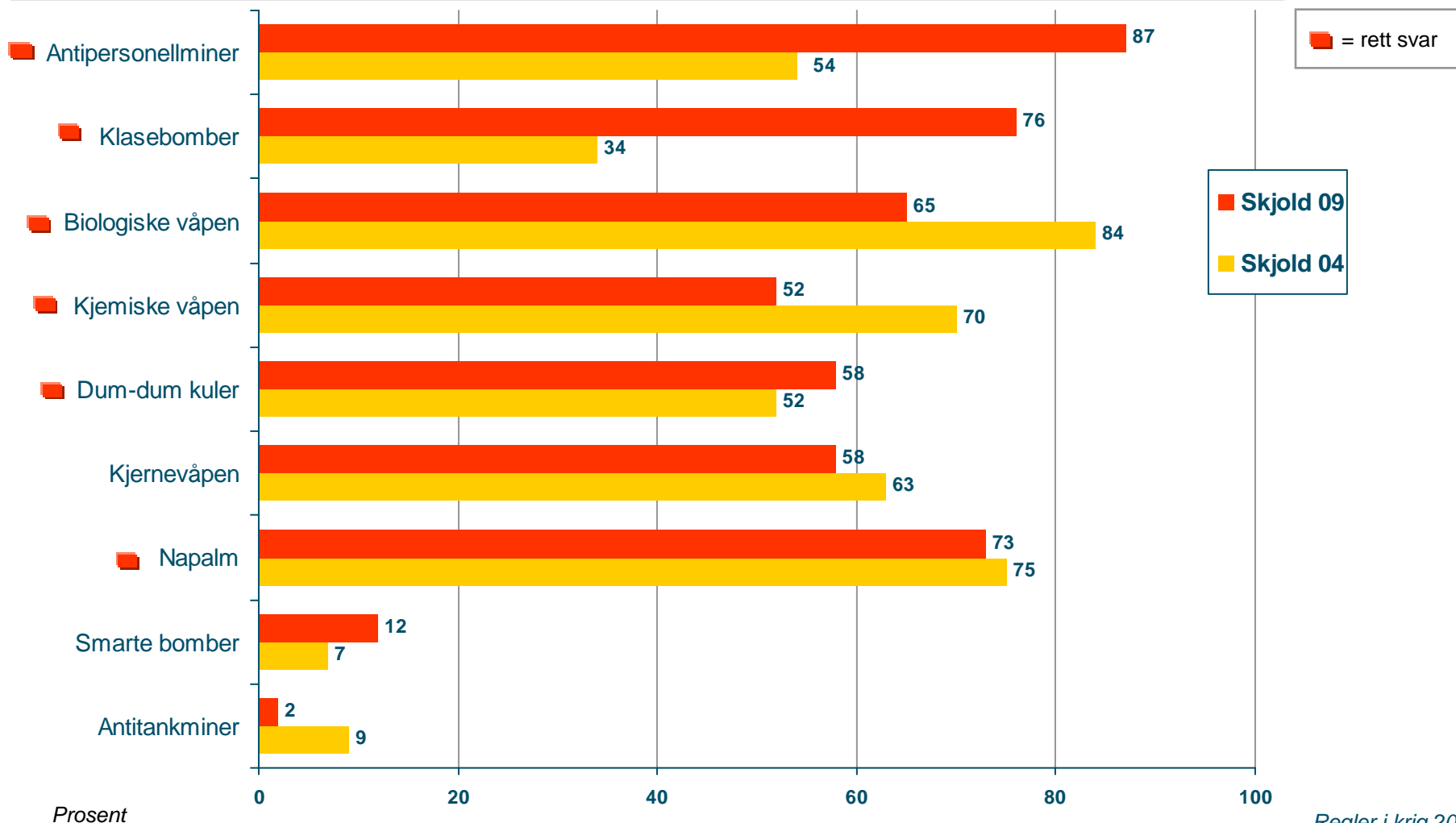
Over tid ser vi en økt bevissthet på Rena om hvilke våpentyper som er forbudt, særlig klasebomber. Derimot er det i 2009 en lavere bevissthet på at napalm er forbudt.

Spm12: Hvilke av de følgende våpentypene er det forbud mot å bruke i væpnet konflikt?

På Skjold ser vi en økt bevissthet på at klasebomber og antipersonellminer er ulovlig, og redusert bevissthet på at biologiske og kjemiske våpen er forbudt.

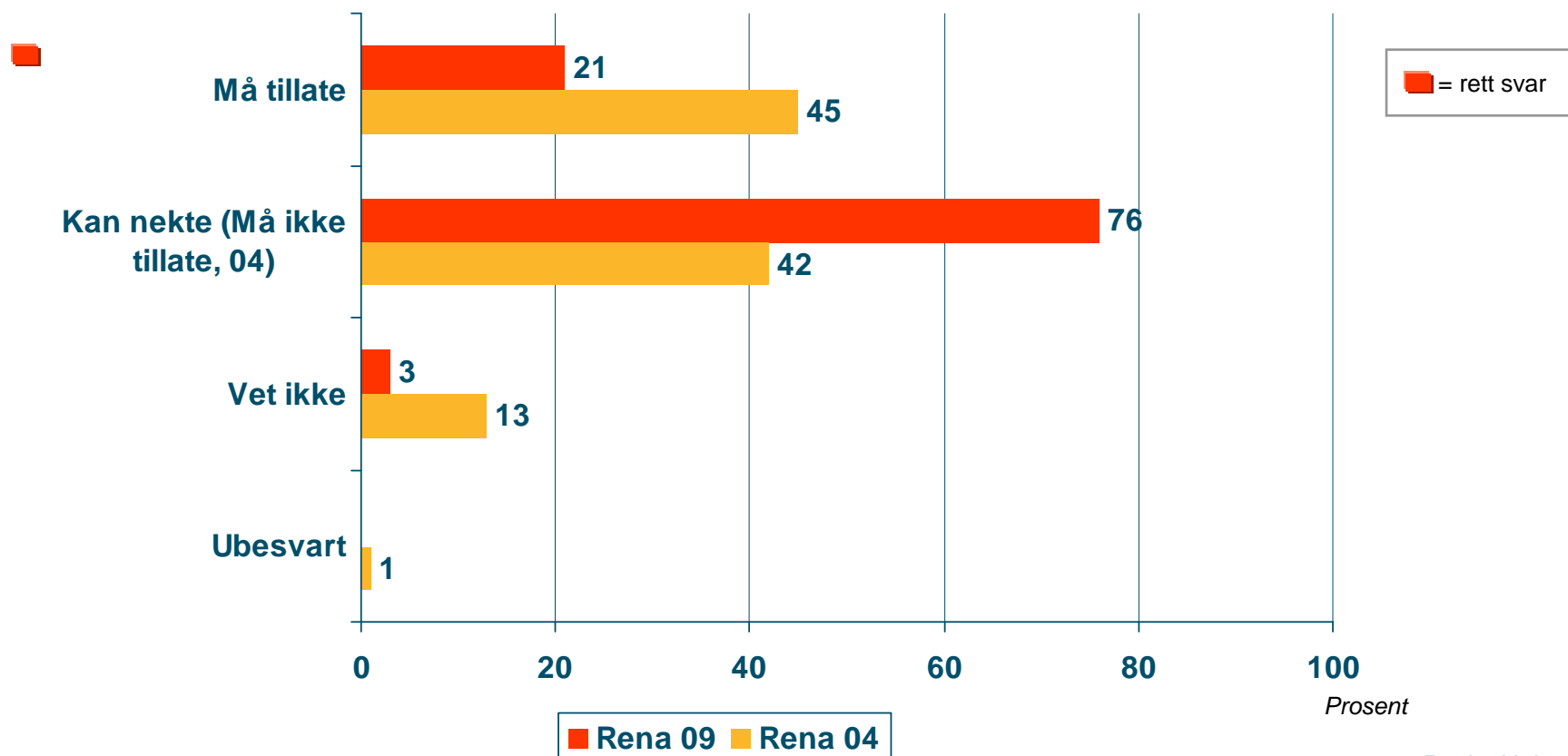
Spm12: Hvilke av de følgende våpentypene er det forbud mot å bruke i væpnet konflikt?

På Rena er det færre soldater i 2009 enn i 2004 som svarer riktig på om en krigsfange eller internert skal få sende familiemeldinger til slektningene sine.

Spm13. Skal du tillate at en krigsfange eller internert får sende familiemeldinger til slektningene sine, eller kan du nekte ham eller henne dette?

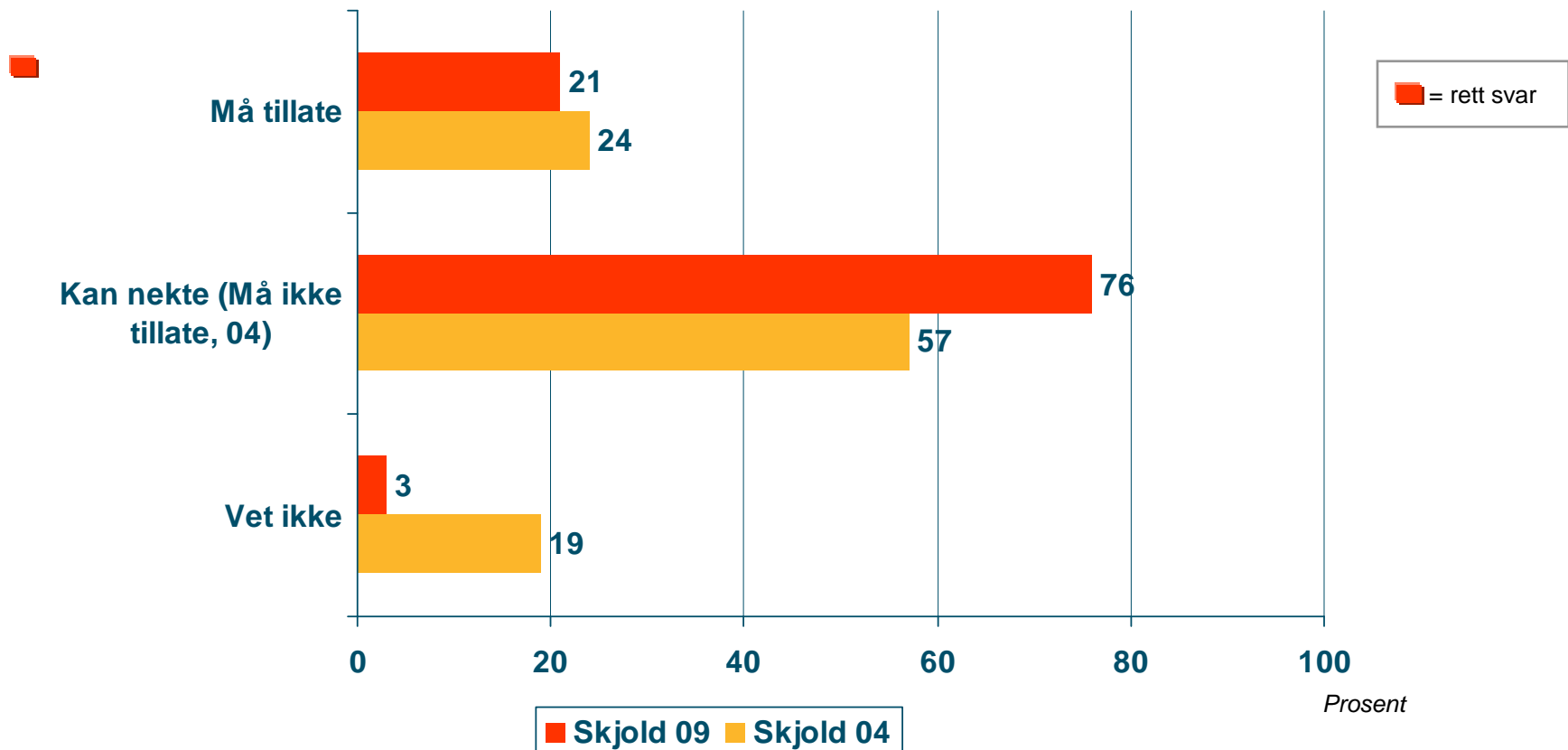
NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: "Må en krigsfange få lov til å sende beskjeder til slektningene sine, eller er det ikke nødvendig å tillate det?"

Andelen med riktig svar på Skjold er den samme i 2009 som i 2004, men det er blitt noen flere som gir feil svar

Spm13. Skal du tillate at en krigsfange eller internert får sende familiemeldinger til slektningene sine, eller kan du nekte ham eller henne dette?

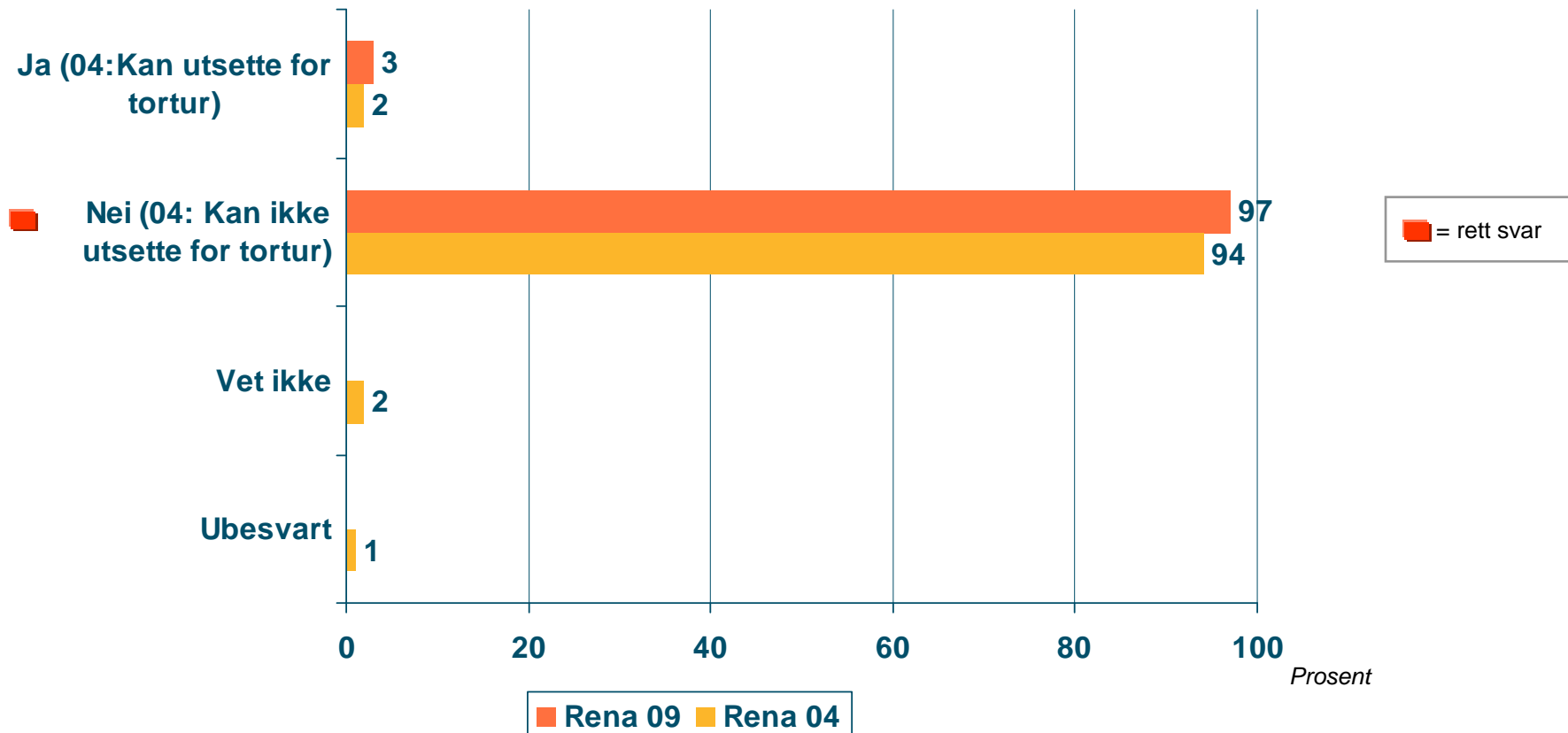
NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: "Må en krigsfange få lov til å sende beskjeder til slektningene sine, eller er det ikke nødvendig å tillate det?"

Soldatene på Rena viser ønskede holdninger til bruk av tortur både i 2004 og i 2009.

Spm14. Kan du utsette en krigsfange eller internert for tortur for å få tak i viktig militær informasjon?

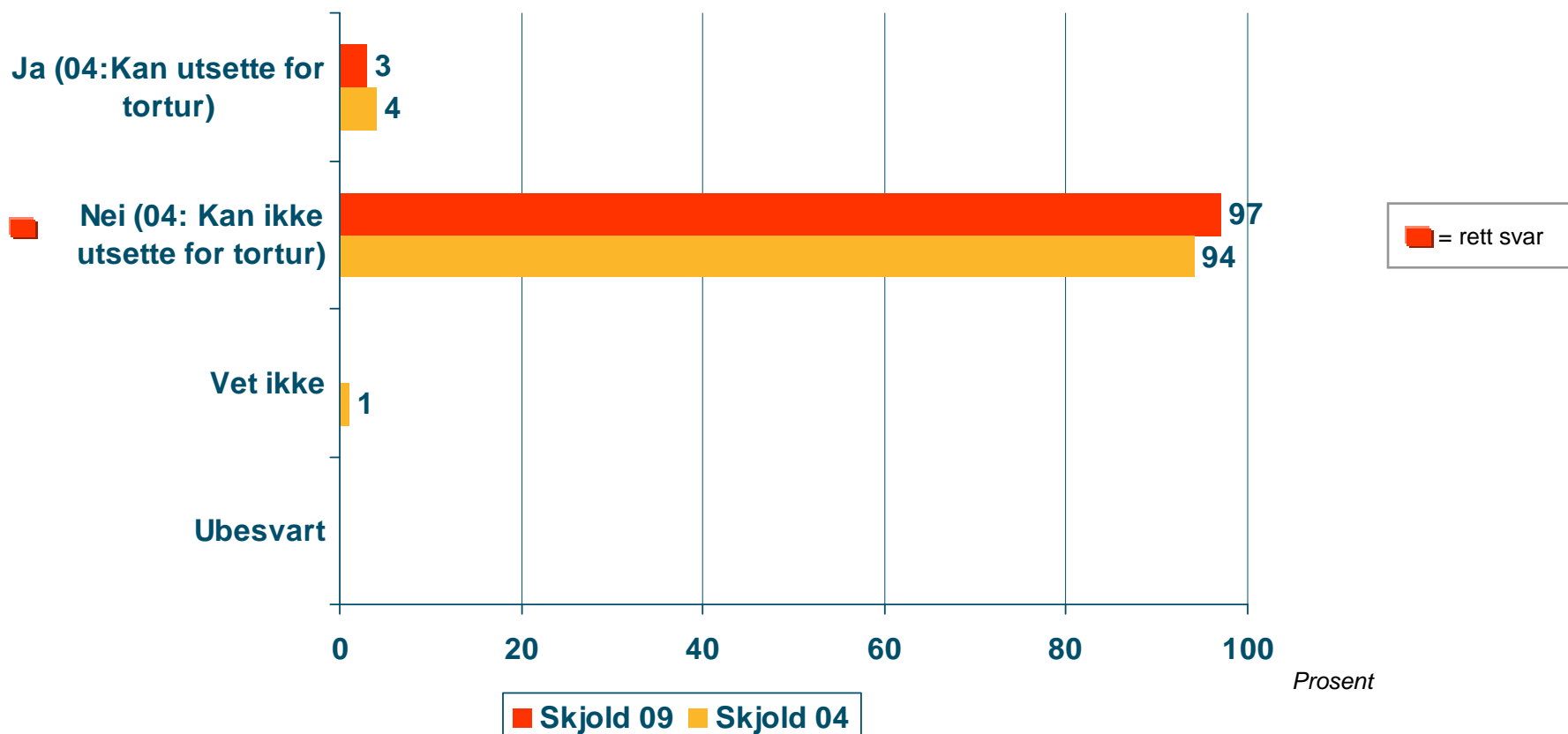
NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: "Er det riktig at man kan utsette en krigsfange for tortur for å oppnå viktig militær informasjon, eller er det forbudt?"

Også soldatene på Skjold viser ønskede holdninger i spørsmålet om bruk av tortur.

Spm14. Kan du utsette en krigsfange eller internert for tortur for å få tak i viktig militær informasjon?

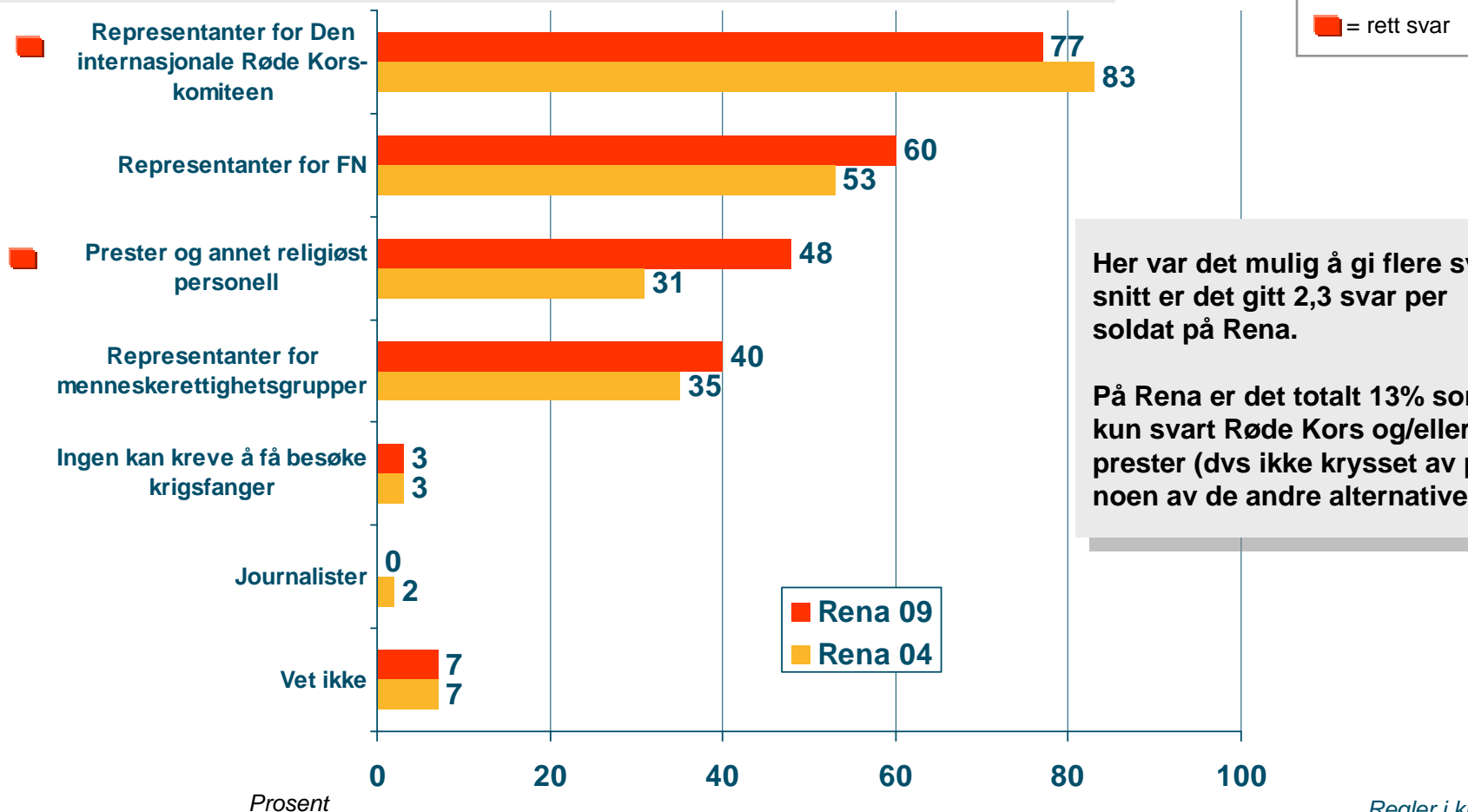
NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: "Er det riktig at man kan utsette en krigsfange for tortur for å oppnå viktig militær informasjon, eller er det forbudt?"

På Rena er oppfatningen av hvem som har krav på å få besøke krigsfanger/internerte omtrent den samme i år som i 2004. Det har blitt noen flere som mener at prester har besøksrett.

Spm15. Hvilket personell fra følgende organisasjoner/yrkesgrupper har krav på å få besøke krigsfanger eller internerte?

NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: "Kan noen av de følgende organisasjonene/menneskene kreve å få besøke krigsfanger?"

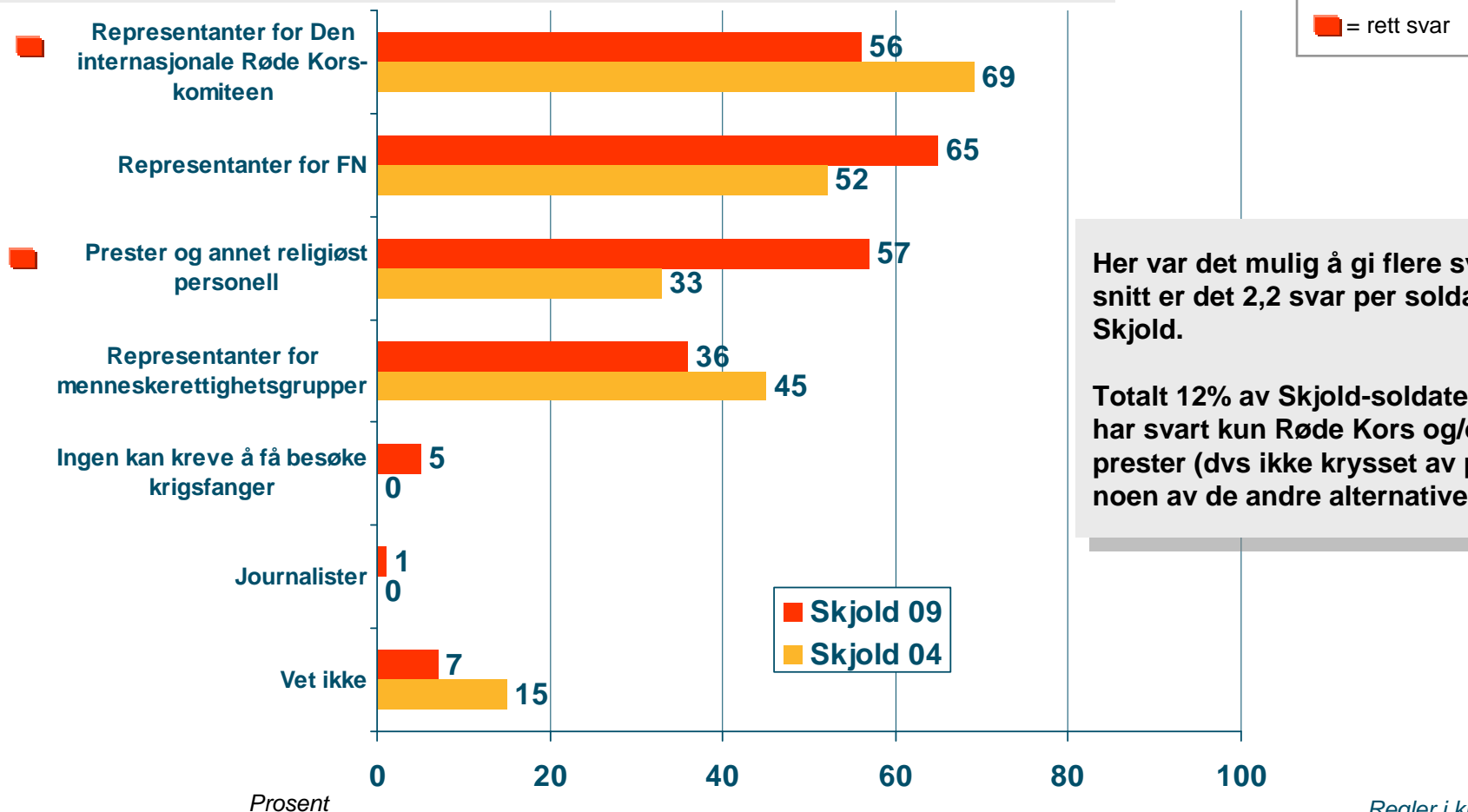
Her var det mulig å gi flere svar. I snitt er det gitt 2,3 svar per soldat på Rena.

På Rena er det totalt 13% som kun svart Røde Kors og/eller prester (dvs ikke krysset av på noen av de andre alternativene).

Det er flere Skjold-soldater i år enn i 2004 som svarer at prester kan besøke krigsfanger/internerte. Det er blitt noen færre som svarer at representanter fra Røde Kors har besøksrett.

Spm15. Hvilket personell fra følgende organisasjoner/yrkesgrupper har krav på å få besøke krigsfanger eller internerte?

NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: "Kan noen av de følgende organisasjonene/menneskene kreve å få besøke krigsfanger?"

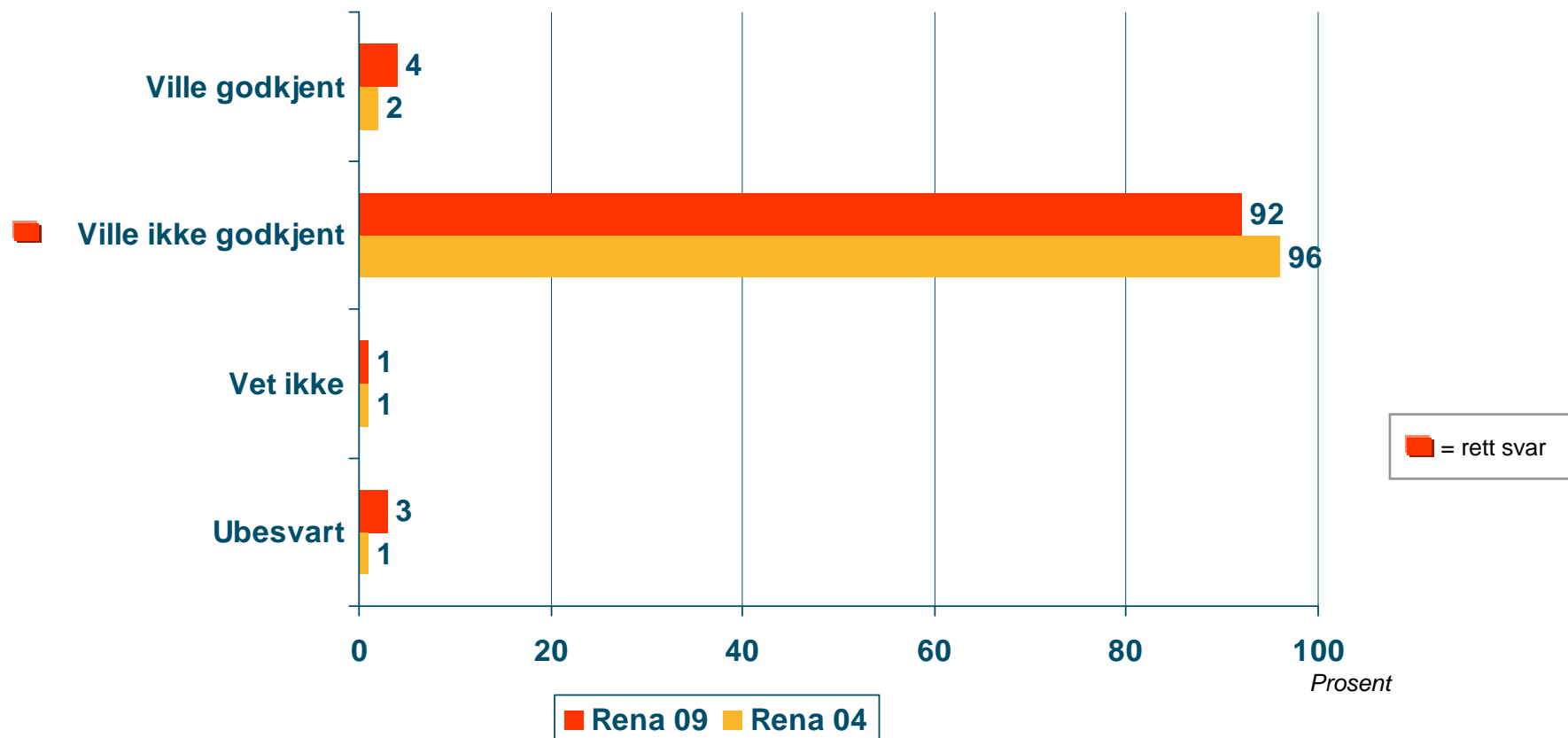

Her var det mulig å gi flere svar. I snitt er det 2,2 svar per soldat på Skjold.

Totalt 12% av Skjold-soldatene har svart kun Røde Kors og/eller prester (dvs ikke krysset av på noen av de andre alternativene)

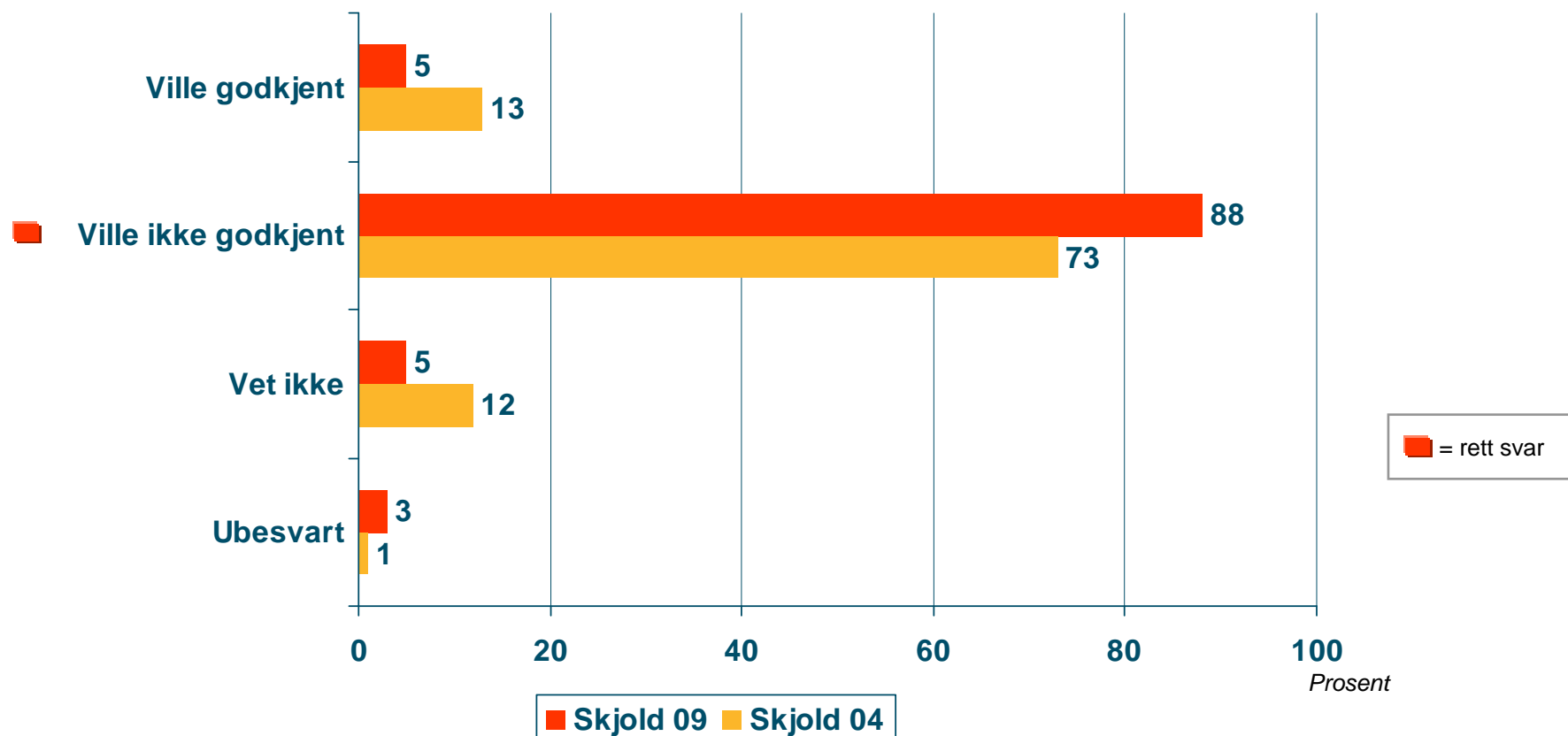
På Rena er det et klart flertall ved begge måletidspunkt som svarer at de ikke ville godkjennt drap på krigsfanger/internerte som tilhører motparten, og er i ens varetekt.

Spm16. Tenk deg at du befinner deg i følgende situasjon, og kryss av for hva du ville ha gjort dersom det var helt opp til deg: Dersom motparten drepte krigsfanger og internerte, ville du da ha godkjennt drap på krigsfanger og internerte som tilhører motparten, men som befinner seg i din varetekt, eller ville du ikke ha godkjennt det?

På Skjold er det en økning i andelen soldater som svarer at de ikke ville godkjennt drap på krigsfanger/internerte. Det er færre usikre i 2009 enn i 2004.

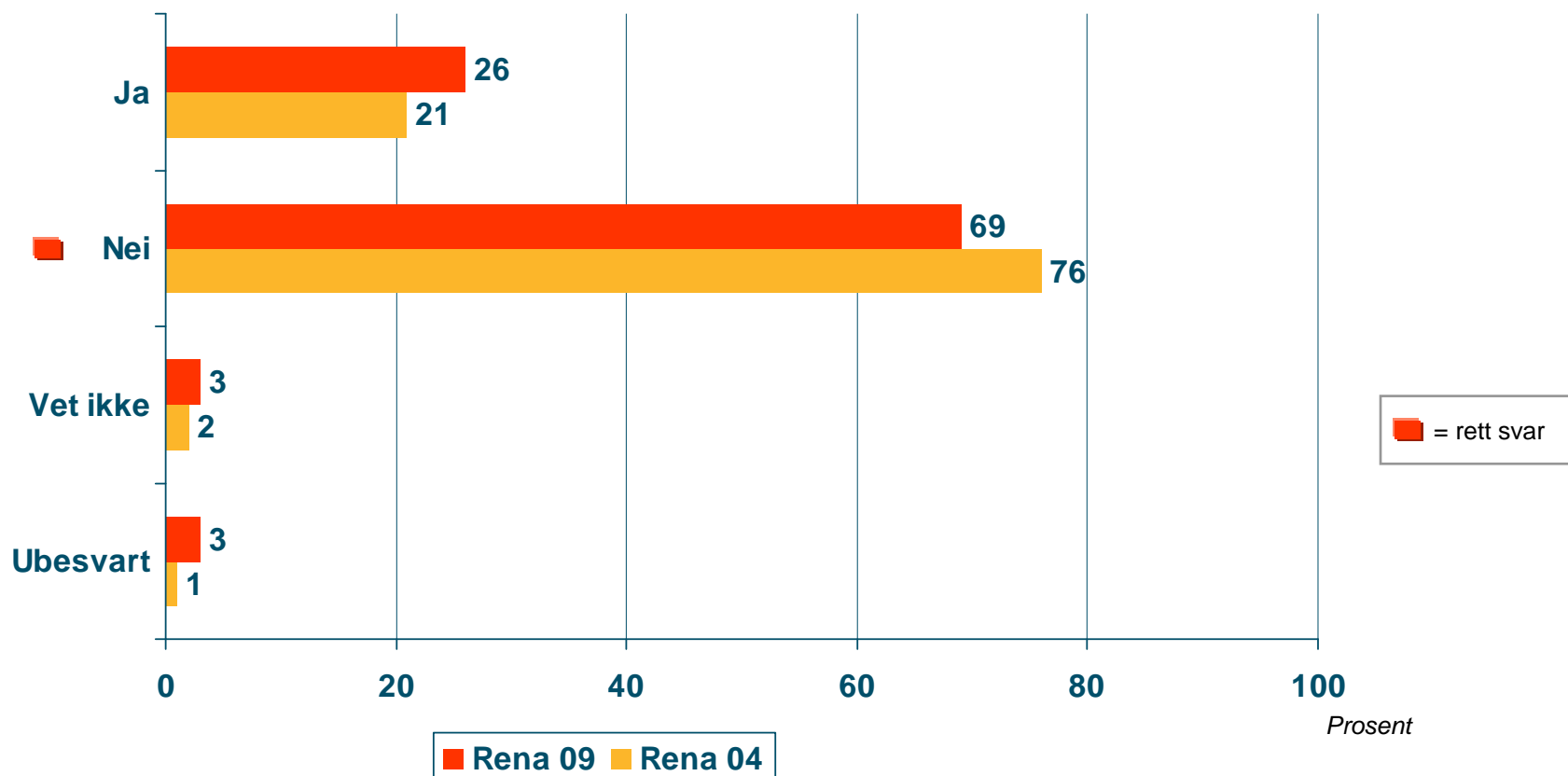
Spm16. Tenk deg at du befinner deg i følgende situasjon, og kryss av for hva du ville ha gjort dersom det var helt opp til deg: Dersom motparten drepte krigsfanger og internerte, ville du da ha godkjennt drap på krigsfanger og internerte som tilhører motparten, men som befinner seg i din varetekt, eller ville du ikke ha godkjennt det?

Både i 2004 og i 2009 svarer de fleste Rena-soldater at sanitetspersonell ikke kan bemanne troppens maskingevær. I år er det noen flere som hevder det motsatte, men endringen er ikke signifikant.

Spm17. En tropp ligger i forsvarsstilling. Kan sanitetspersonell merket med det røde korset bemanne troppens maskingevær?

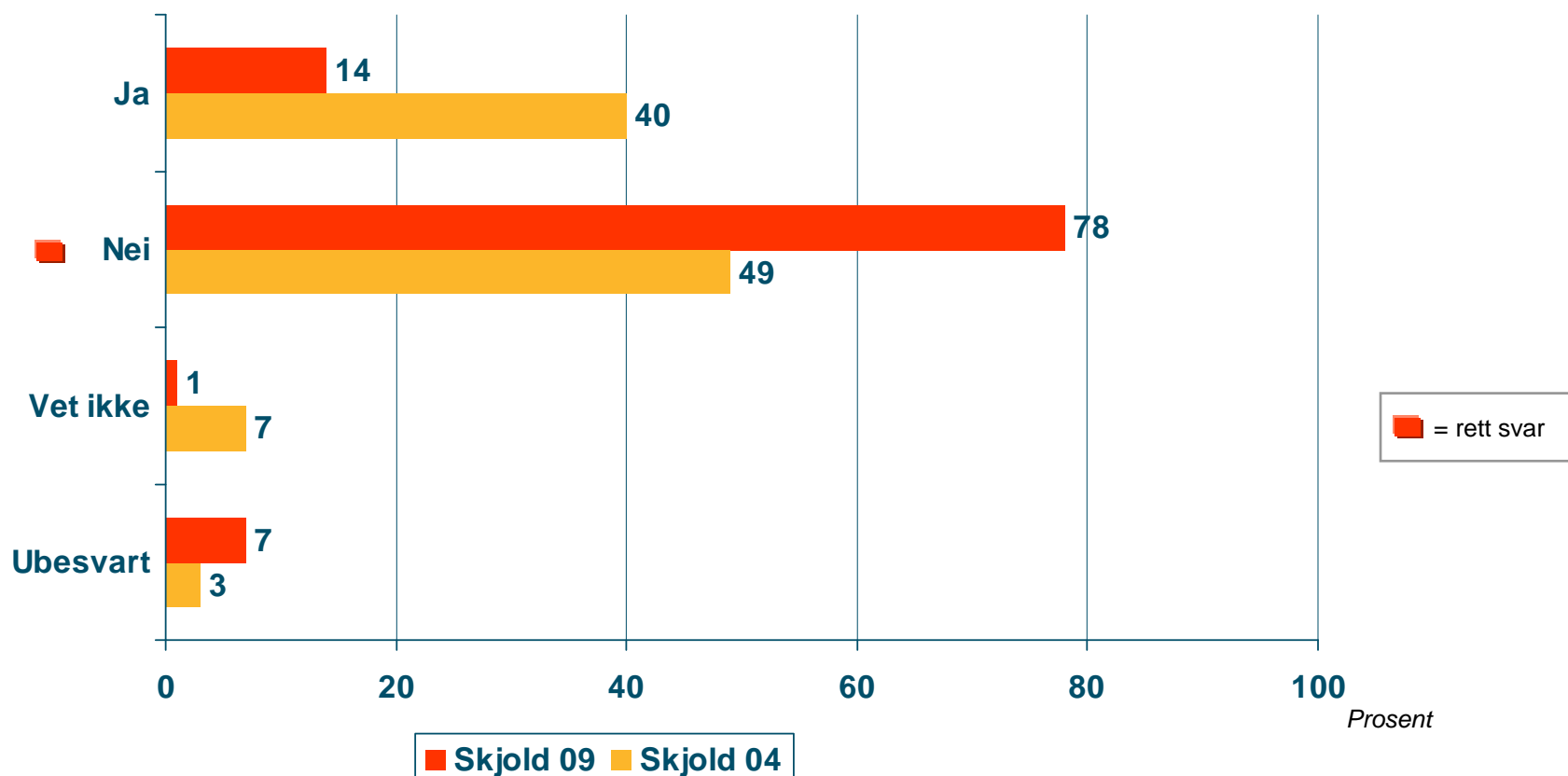
NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: " En tropp ligger i forsvarsstilling. Kan sanitetspersonell, hvis det er behov for det, bemanne troppens maskingevær?"

Skjold viser en svært positiv utvikling ved at det er klart flere i 2009 enn i 2004 som har et riktig syn på hvorvidt sanitetspersonell kan bemanne troppens maskingevær

Spm17. En tropp ligger i forsvarsstilling. Kan sanitetspersonell merket med det røde korset bemanne troppens maskingevær?

NB! Spørsmålets ordlyd i 2004 var litt forskjellig fra i 2009: " En tropp ligger i forsvarsstilling. Kan sanitetspersonell, hvis det er behov for det, bemanne troppens maskingevær?"

FORSVARET
Forsvarsstaben

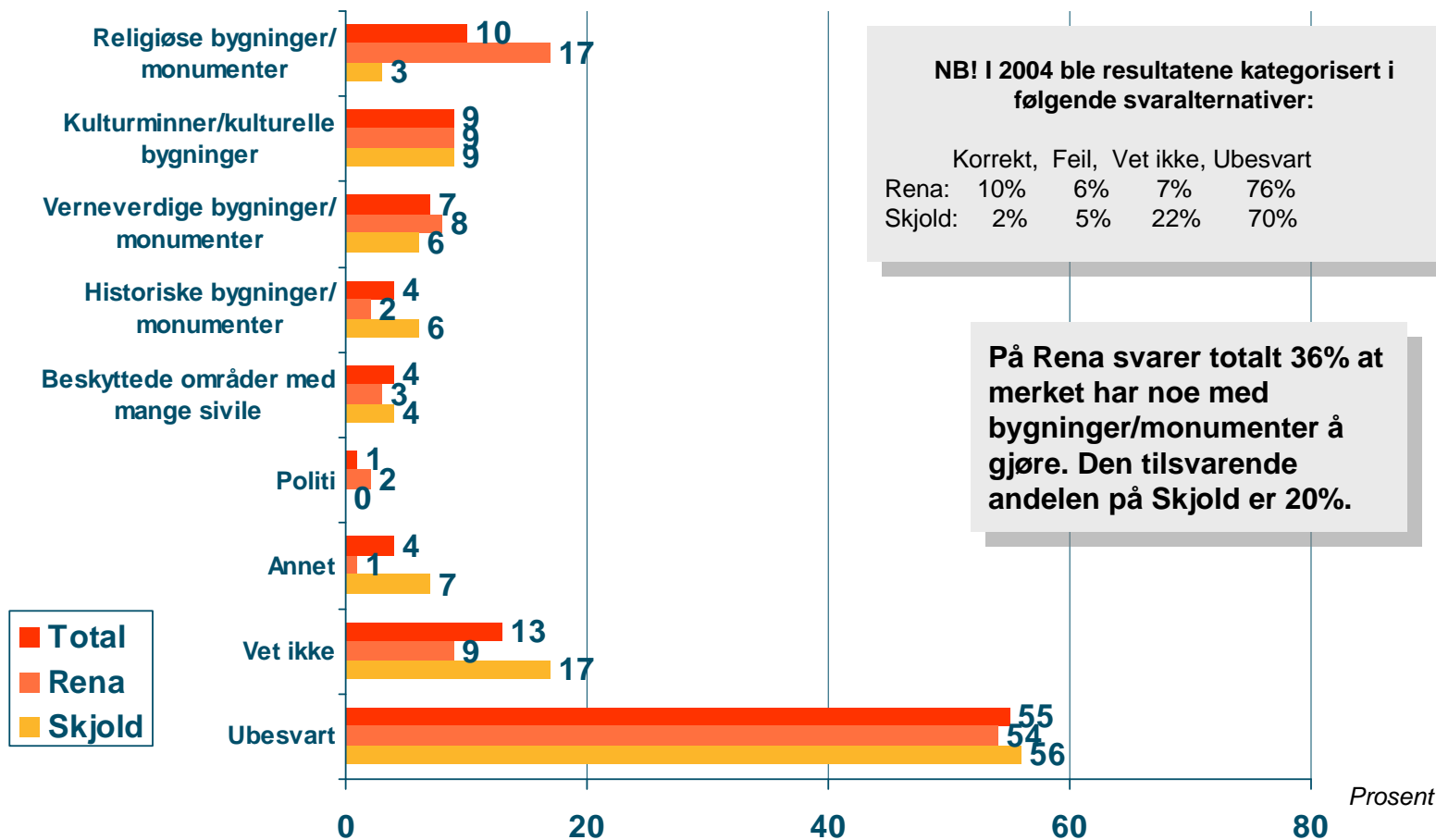

Røde Kors

Kjennskap til ulike symboler

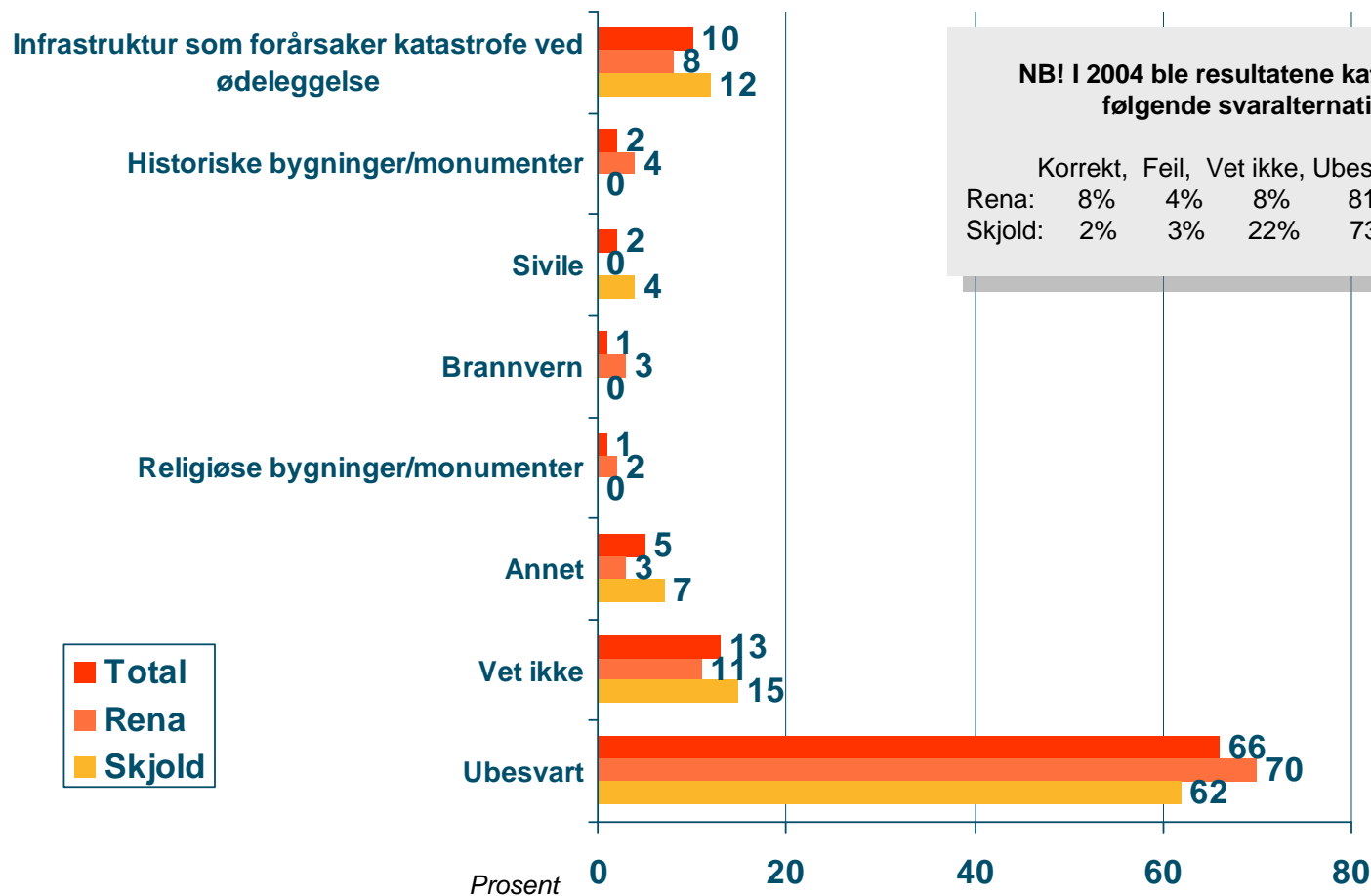
Både på Rena og Skjold er det klart færre i år som lar spørsmålet stå ubesvart. De som kan svare, assosierer merket med bygninger/monumenter

Spm18. Hva betyr beskyttelsesmerket

Kjennskapet til symbolet for Anlegg og installasjoner som innebærer katastrofefare er omtrent det samme ved begge måletidspunkt.

Spm19. Hva betyr beskyttelsesmerket

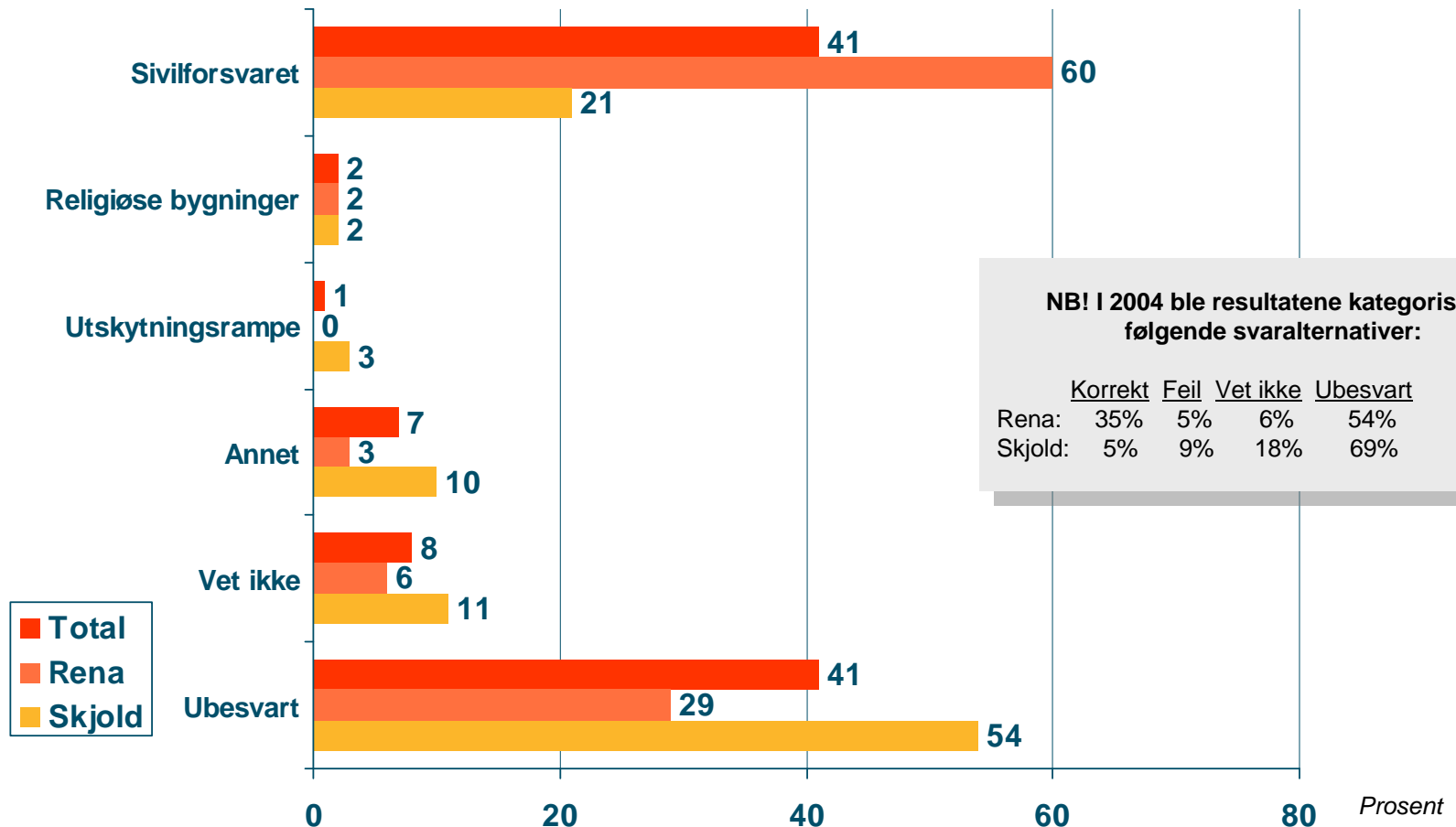

NB! I 2004 ble resultatene kategorisert i følgende svaralternativer:

	Korrekt	Feil	Vet ikke	Ubesvart
Rena:	8%	4%	8%	81%
Skjold:	2%	3%	22%	73%

Både på Rena og Skjold er det blitt flere soldater som kjenner til beskyttelsesmerket for sivilforsvaret. Det er fortsatt slik at kjennskapen er vesentlig bedre blant soldatene på Rena.

Spm20. Hva betyr beskyttelsesmerket

NB! I 2004 ble resultatene kategorisert i følgende svaralternativer:

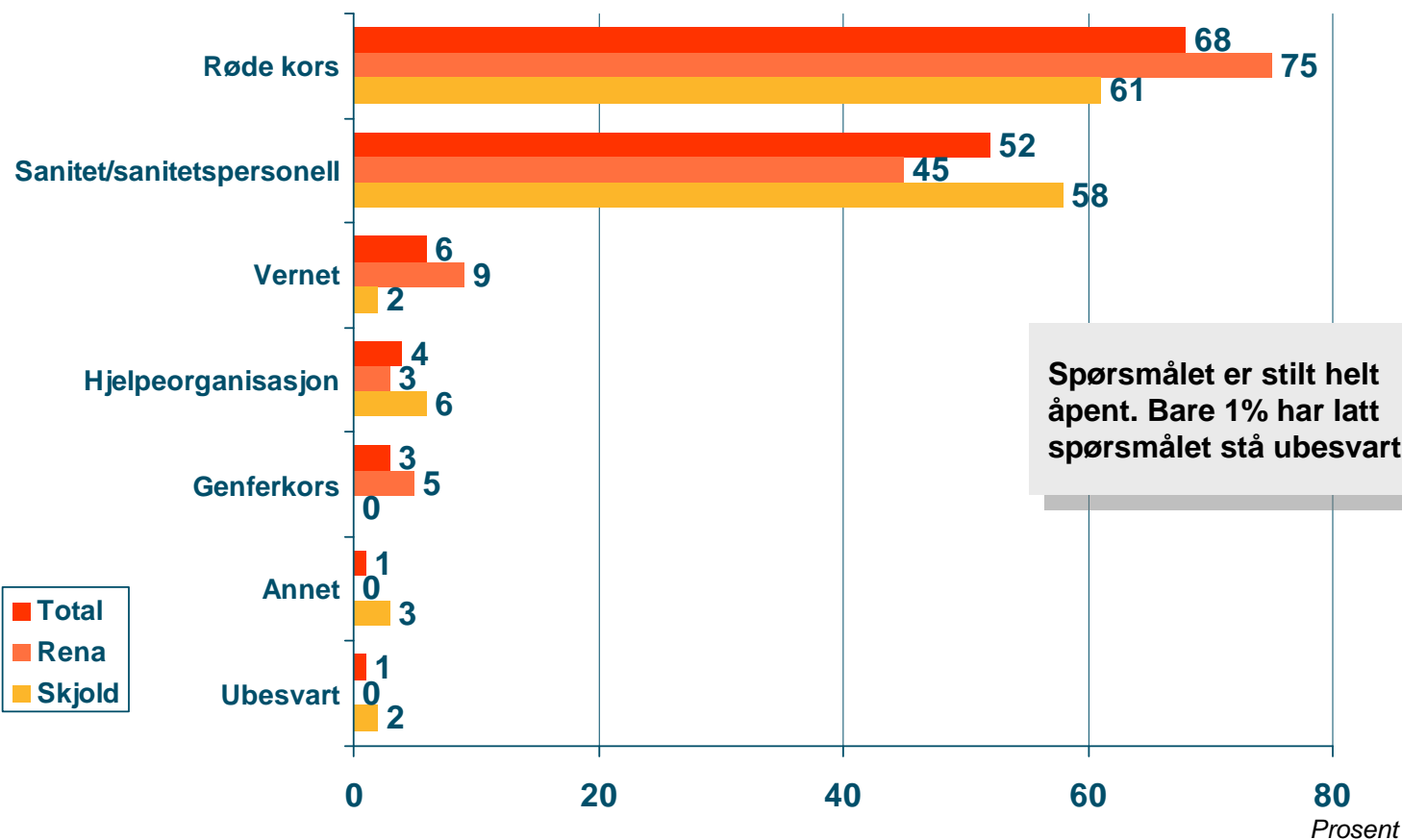
	Korrekt	Feil	Vet ikke	Ubesvart
Rena:	35%	5%	6%	54%
Skjold:	5%	9%	18%	69%

Et klart flertall kjenner til at symbolet betyr Røde Kors/Sanitet

Spm21. Hva betyr symbolet

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

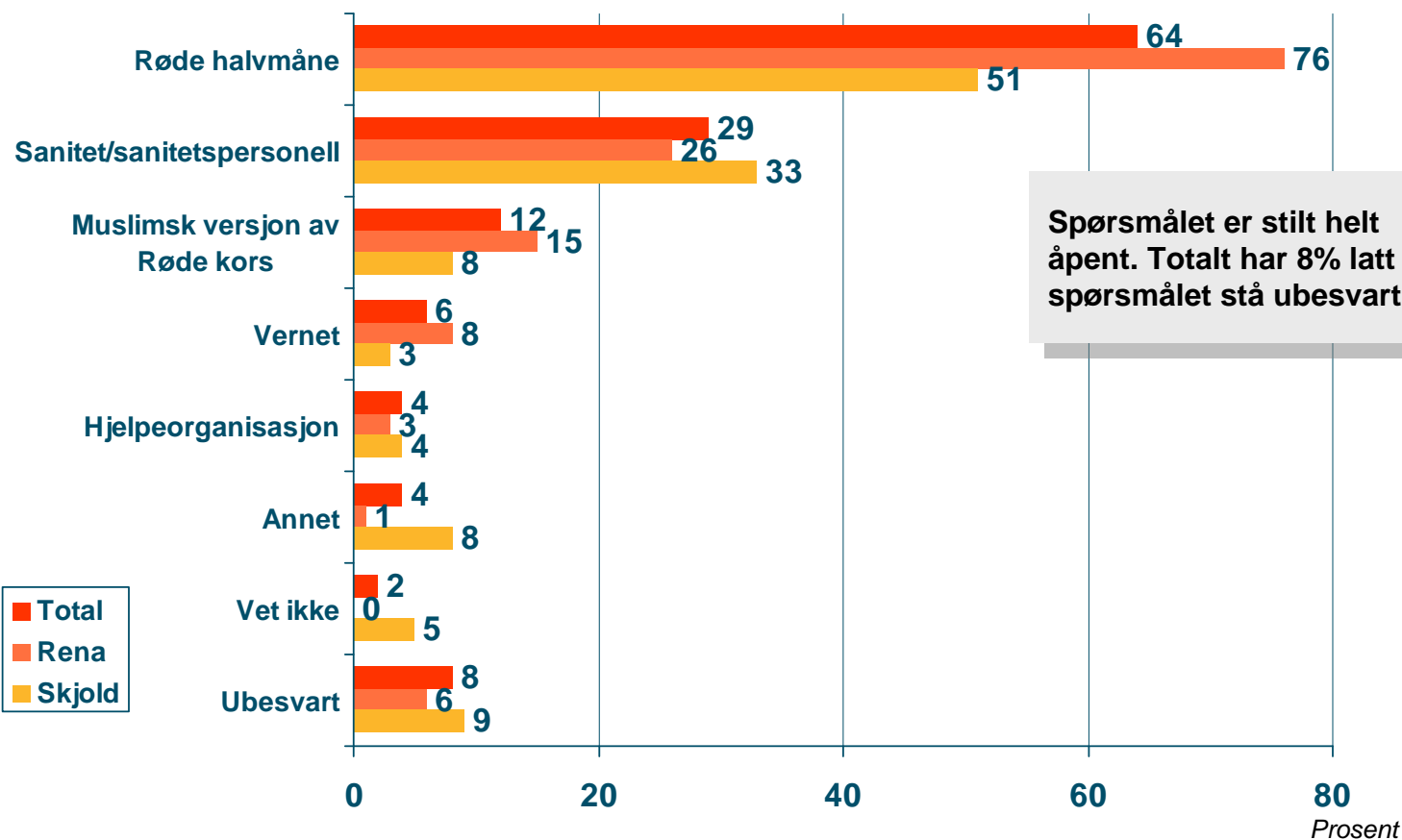

Et klart flertall kjenner til at symbolet betyr Røde Halvmåne/Sanitet, noen flere på Rena enn på Skjold

Spm22. Hva betyr symbolet

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

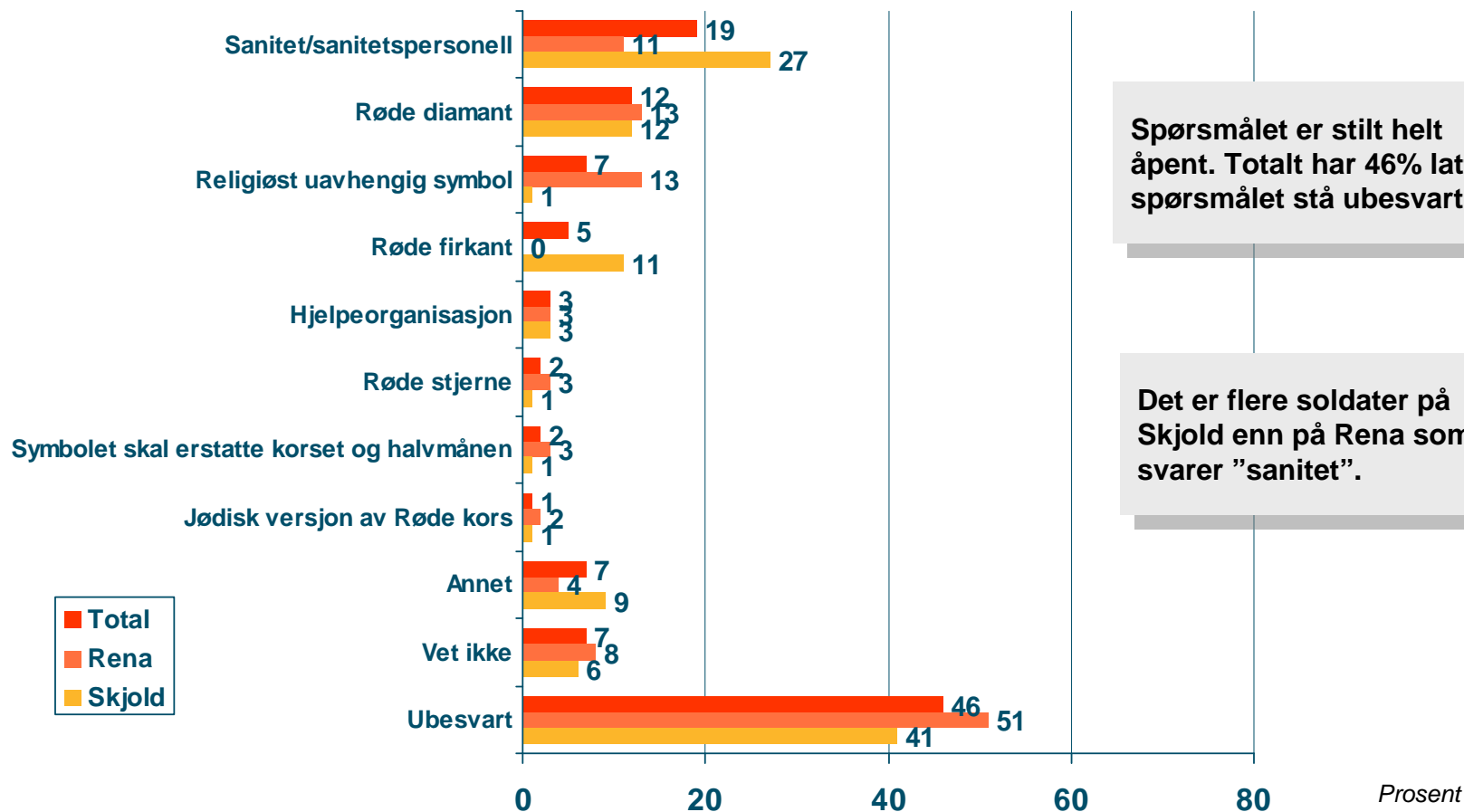

19% kjenner til at symbolet betyr Sanitet. Ingen har svart Røde Krystall eksplisitt. 12% sier Røde Diamant, mens 1% sier det er den jødiske versjonen av Røde Kors.

Spm23. Hva betyr symbolet

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

Spørsmålet er stilt helt åpent. Totalt har 46% latt spørsmålet stå ubesvart.

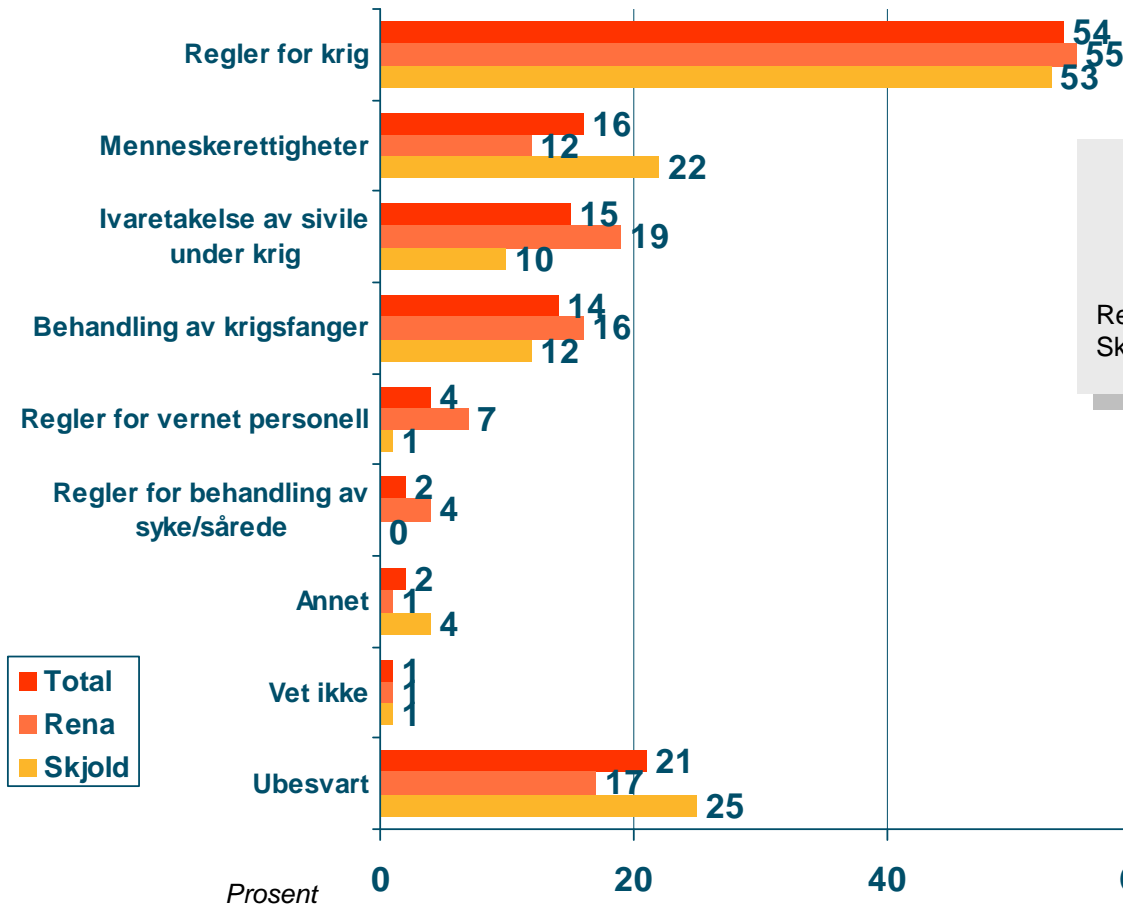
Det er flere soldater på Skjold enn på Rena som svarer "sanitet".

Prosent

Ved begge måltidspunkt gir de fleste soldater relevante svar.

Fasit: Behandling av syke, sårede og skipsforliste i felt/til sjøs, beskyttelse/behandling av krigsfanger og beskyttelse/behandling av sivile.

Spm24: Hva handler Geneve-konvensjonene om?

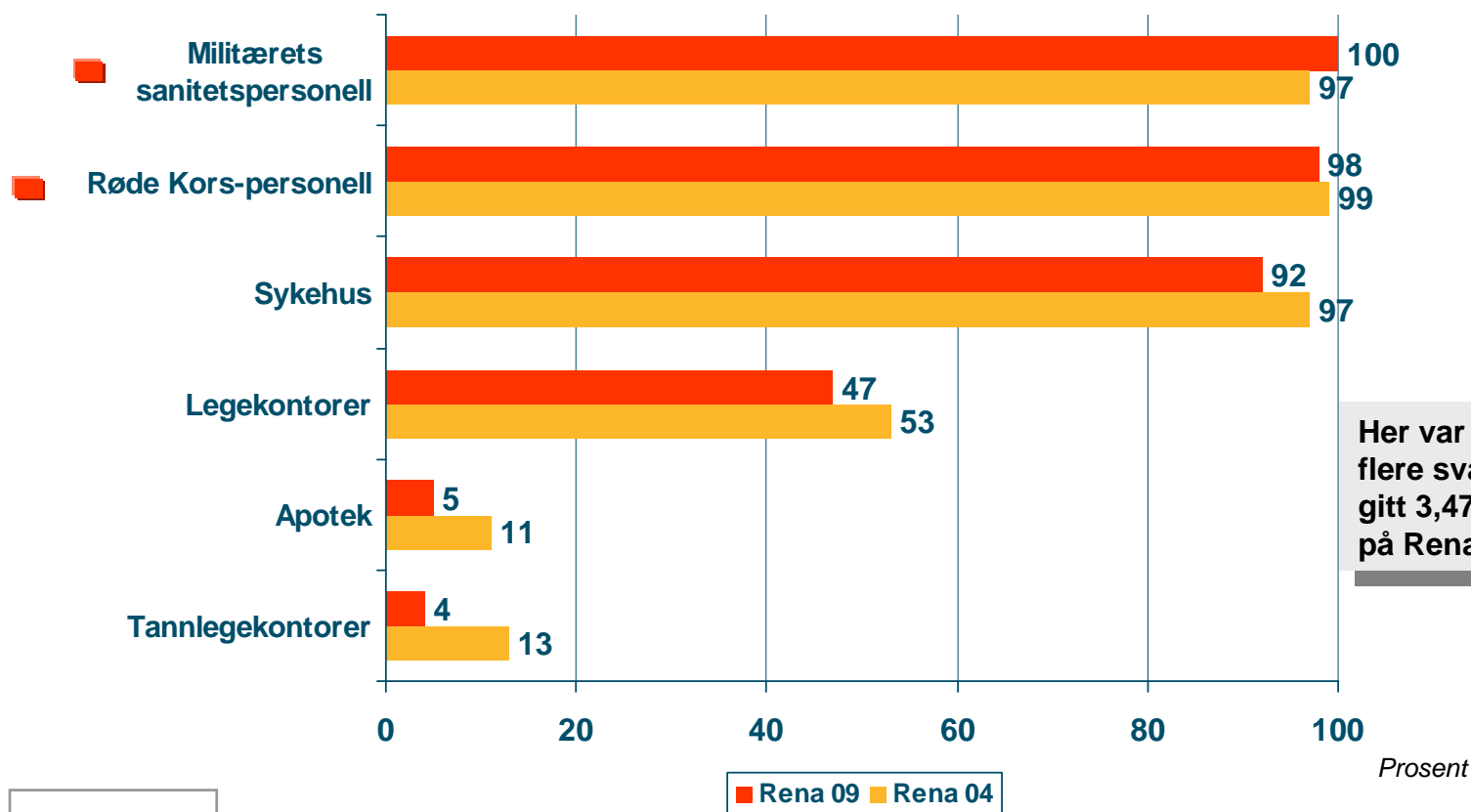
NB! I 2004 ble resultatene kategorisert i følgende svaralternativer:

	Relevant	Klart feilaktig	Vet ikke	Ubesvart
Rena:	88%	4%	0%	8%
Skjold:	89%	0%	5%	6%

Spørsmålet er stilt helt åpent. Totalt har 21% latt spørsmålet stå ubesvart. De fleste gir et "relevant" svar.

Ved begge måletidspunkt viser soldatene på Rena at de har god kjennskap til at sanitets- og Røde Korspersonell kan bruke det røde korset. Det er også mange som mener at sykehus og legekontor kan bruke symbolet.

Spm25. Hvem har i Norge rett til å bruke det røde korset på klær, bygninger og utstyr?

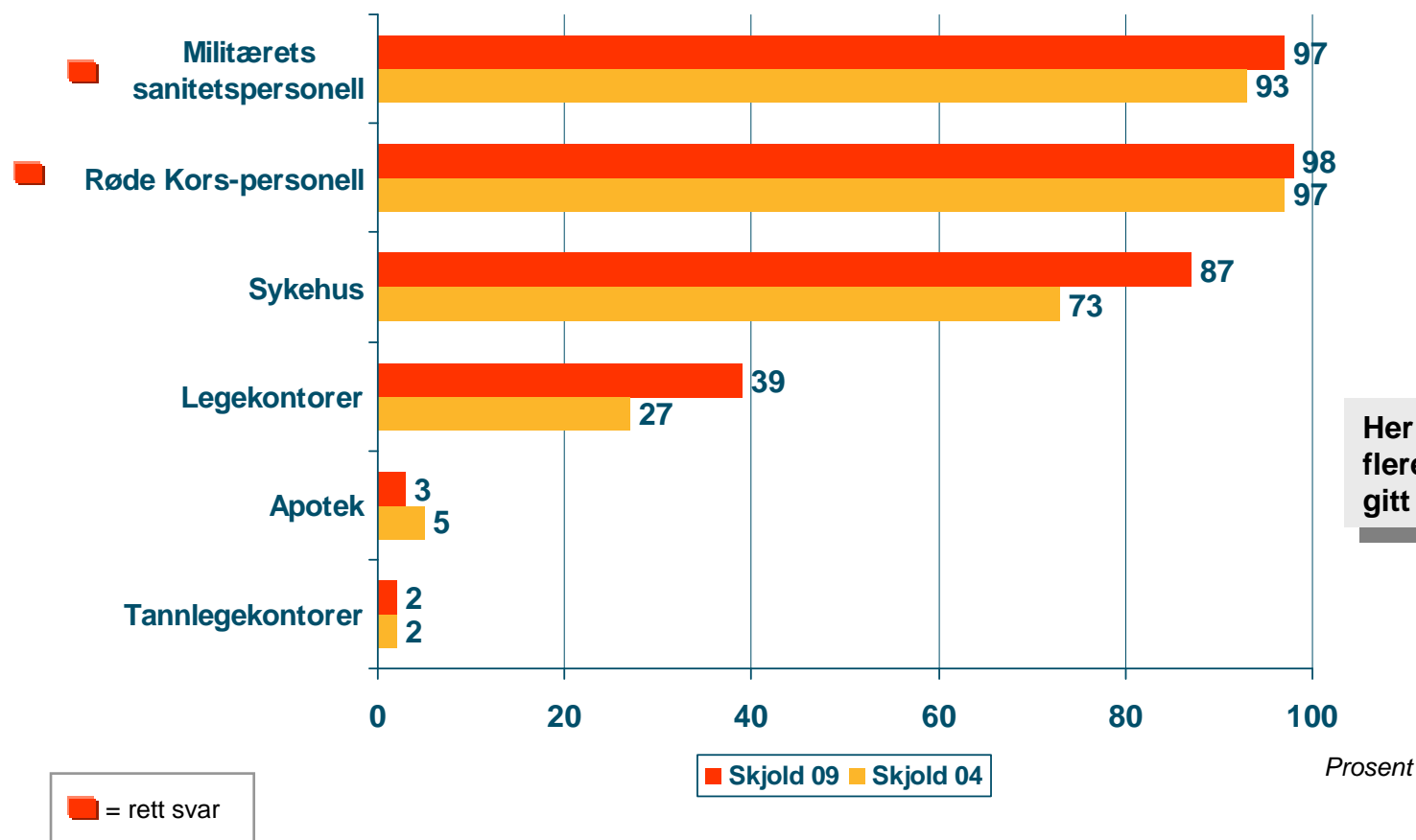

Her var det mulig å gi flere svar. I snitt er det gitt 3,47 svar per soldat på Rena.

 = rett svar

Ved begge måletidspunkt har også soldatene på Skjold god kjennskap til hvem som med rette kan bruke det røde korset. Også her er det en utbredt oppfatning av at sykehus og legekontor har bruksrett.

Spm25. Hvem har i Norge rett til å bruke det røde korset på klær, bygninger og utstyr?

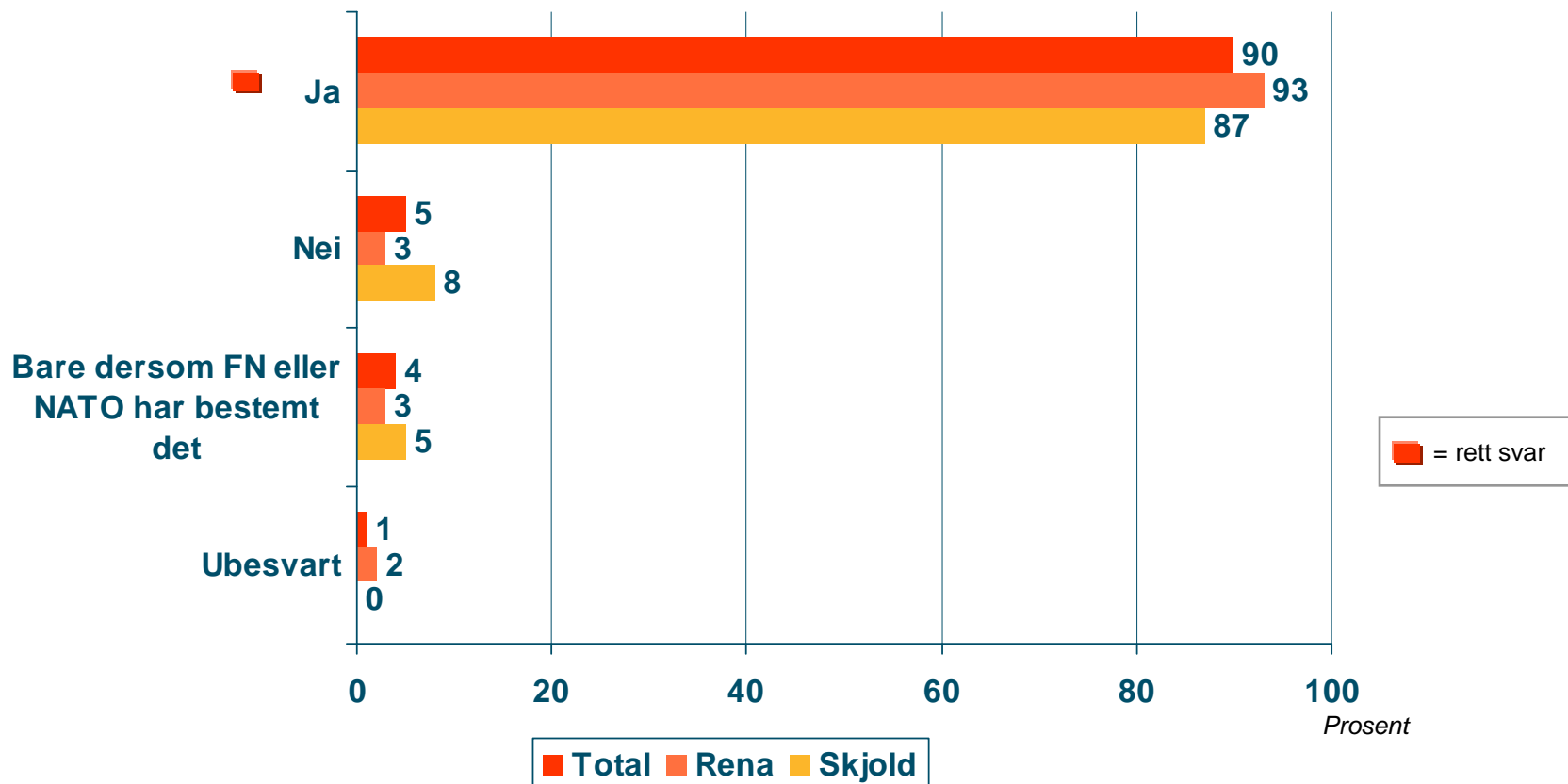

Her var det mulig å gi flere svar. I snitt er det gitt 3,25 svar.

Et solid flertall av soldatene vet at man kan straffes etter norsk lov for brudd på krigens folkerett.

Spm26. Kan du straffes etter norsk lov for brudd på krigens folkerett?

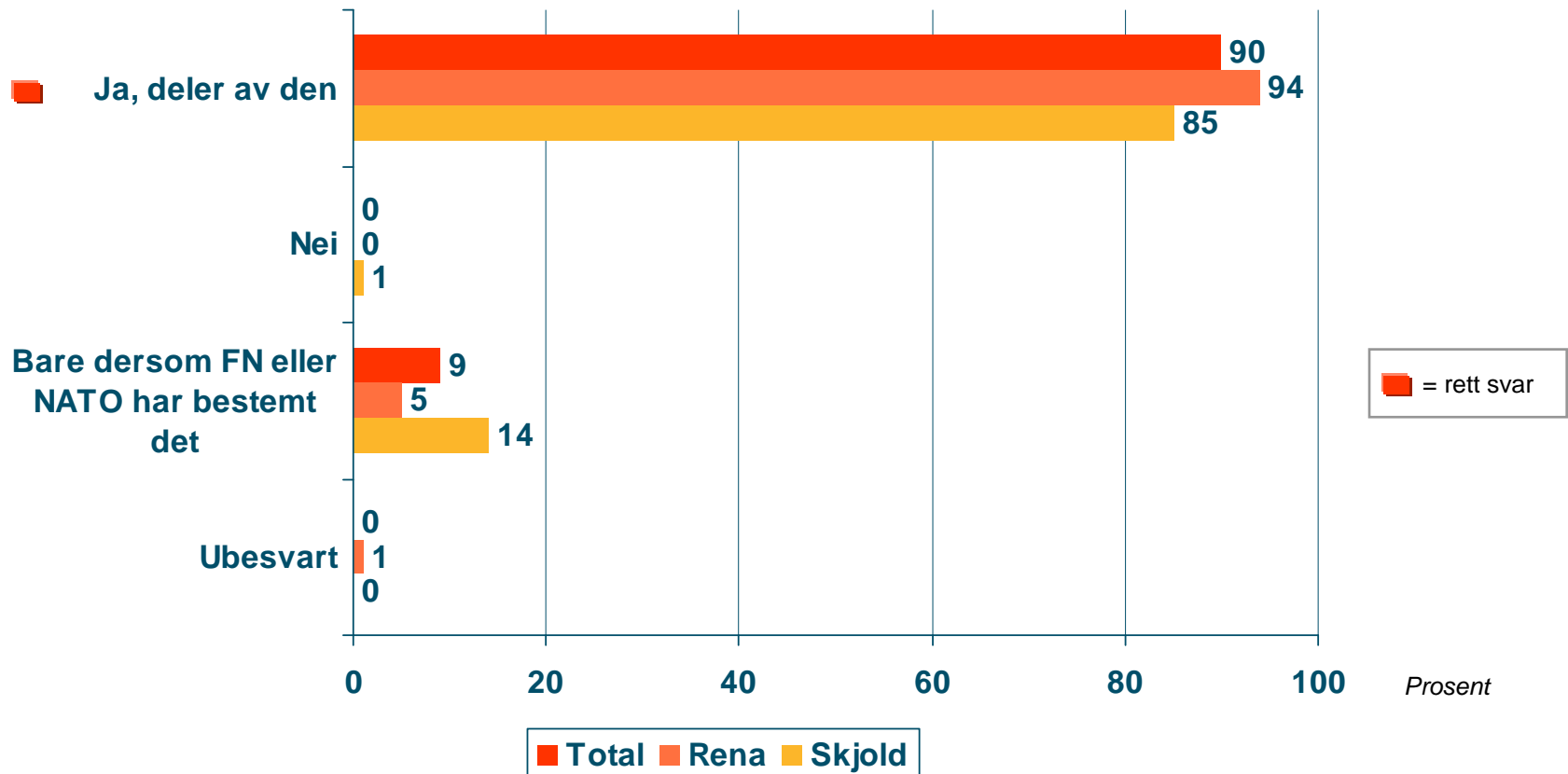
Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

Et solid flertall av soldatene vet at deler av krigens folkerett gjelder på operasjoner i utlandet. Det er noen flere på Rena enn på Skjold som vet dette.

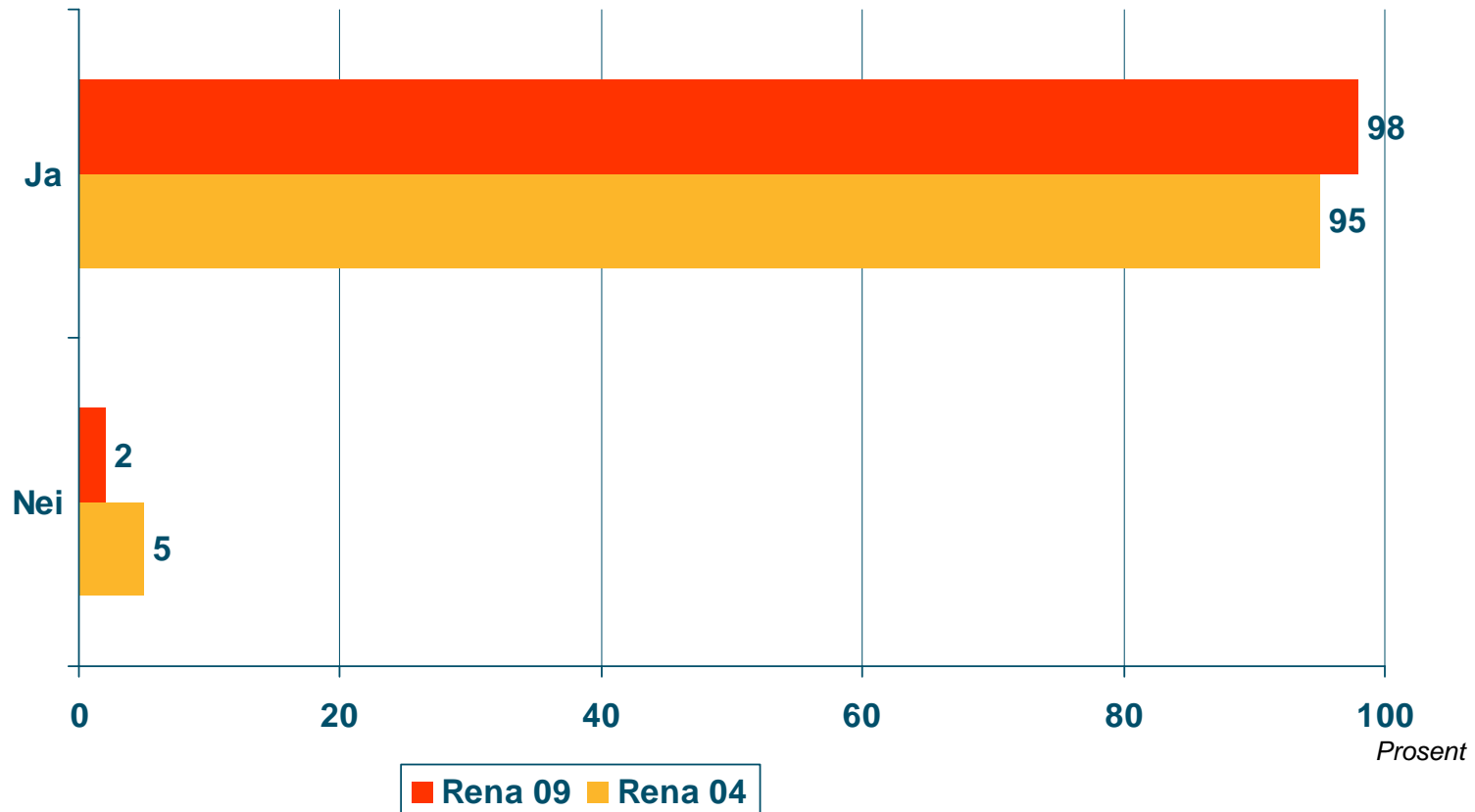
Spm27. Gjelder krigens folkerett på operasjoner i utlandet?

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

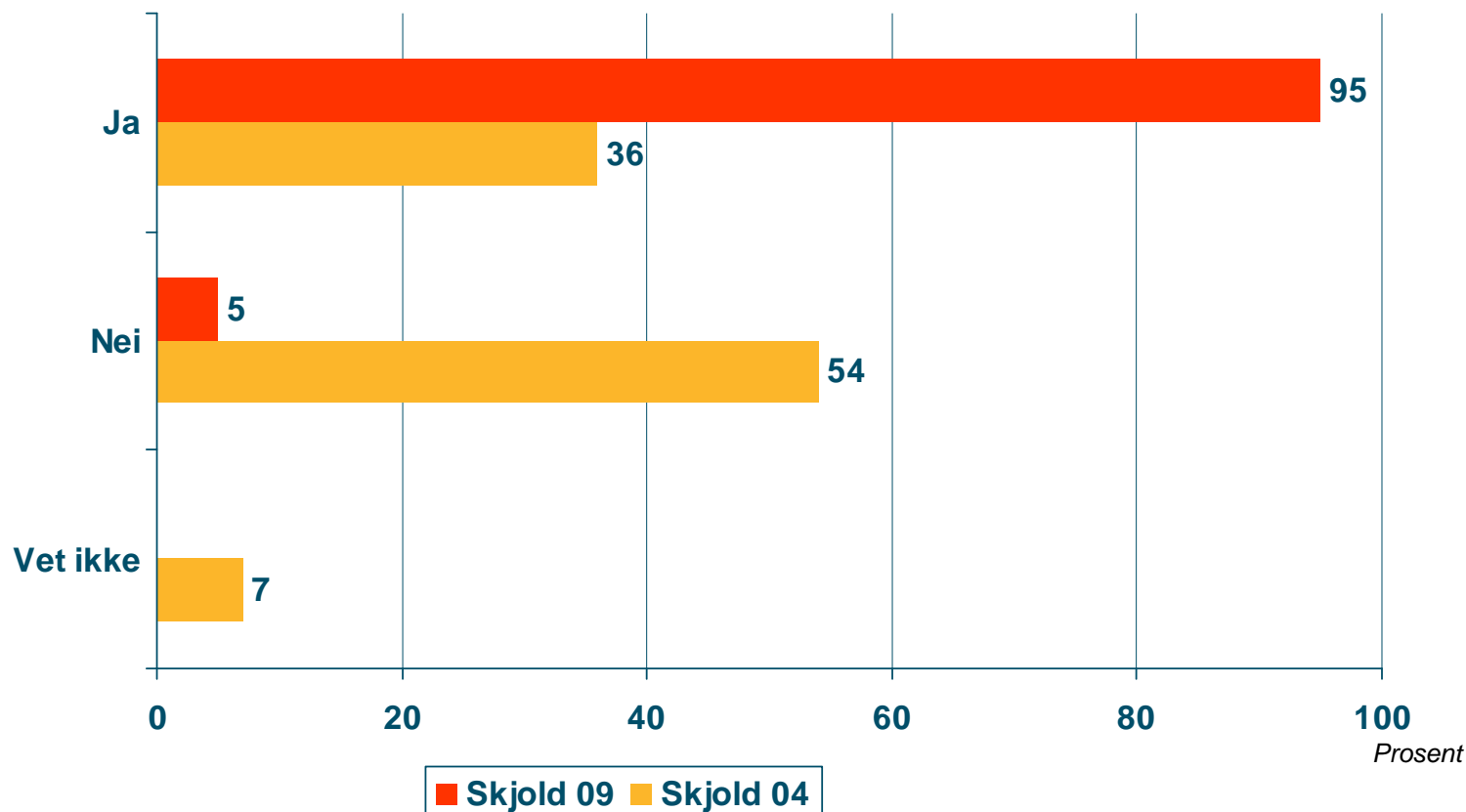
Både i 2009 og i 2004 sier nesten samtlige soldater på Rena at de har fått opplæring i krigens folkerett.

Spm28. Har du i løpet av din tjeneste i Forsvaret fått opplæring i krigens folkerett?

På Skjold er det klart flere soldater i år enn i 2004 som sier de har fått opplæring i krigens folkerett.

Spm28. Har du i løpet av din tjeneste i Forsvaret fått opplæring i krigens folkerett?

FORSVARET
Forsvarsstaben

Røde Kors

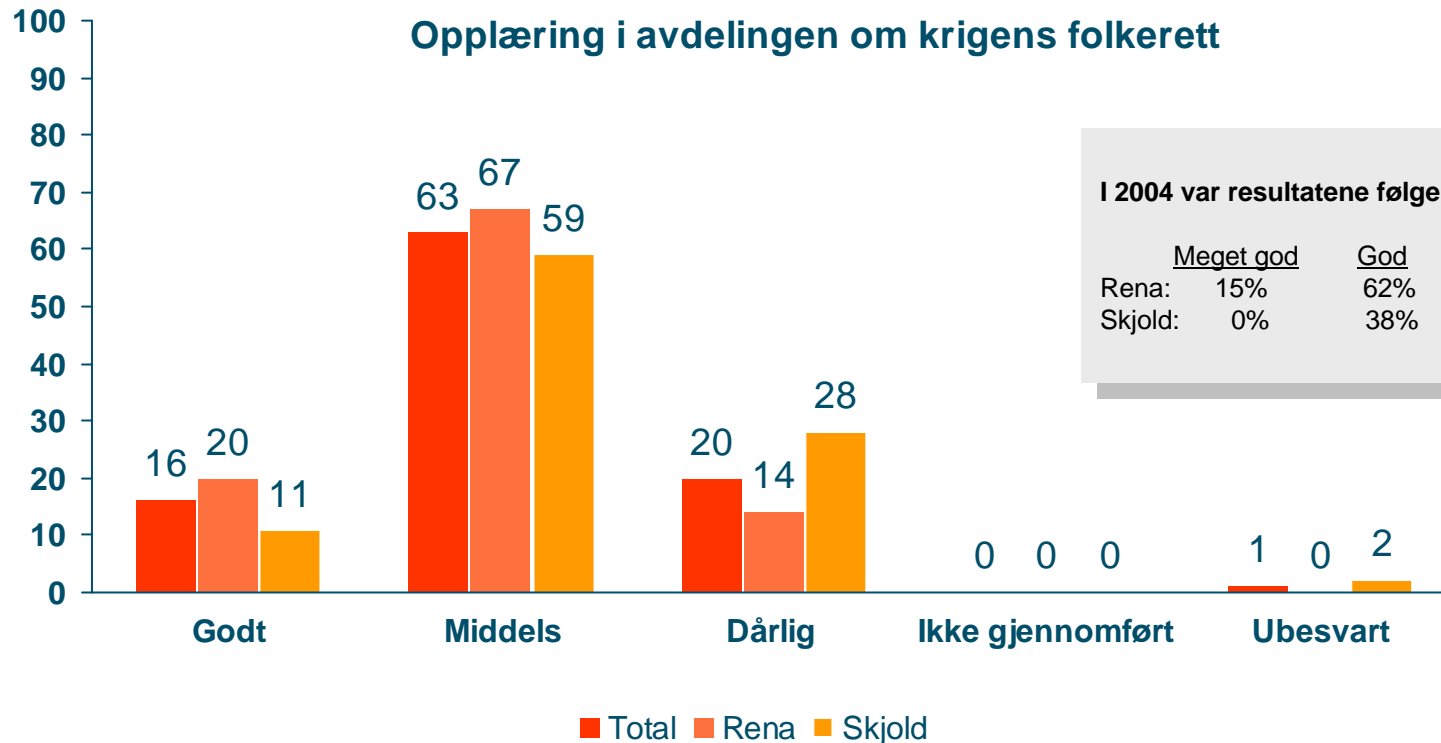
Inntrykk av Forsvarets opplæringstilbud i krigens folkerett

På grunn av ulik ordlyd på spørsmålet om inntrykk av opplæringen i krigens folkerett, kan ikke resultatene sammenlignes direkte. Tendensen er at holdningen er omtrent den samme nå som i 2004; soldatene har en noe lunken oppfatning av opplæringen.

Spm29: Hvilket inntrykk har du av Forsvarets følgende opplæringstilbud i krigens folkerett?

NB! I 2004 var spørsmålets ordlyd og svaralternativer forskjellig fra i 2009: "hva er din vurdering av opplæringen du har fått?" Meget god, God, Mindre god, Dårlig

Prosent

I 2004 var resultatene følgende:

	Meget god	God	Mindre god	Dårlig
Rena:	15%	62%	21%	2%
Skjold:	0%	38%	58%	4%

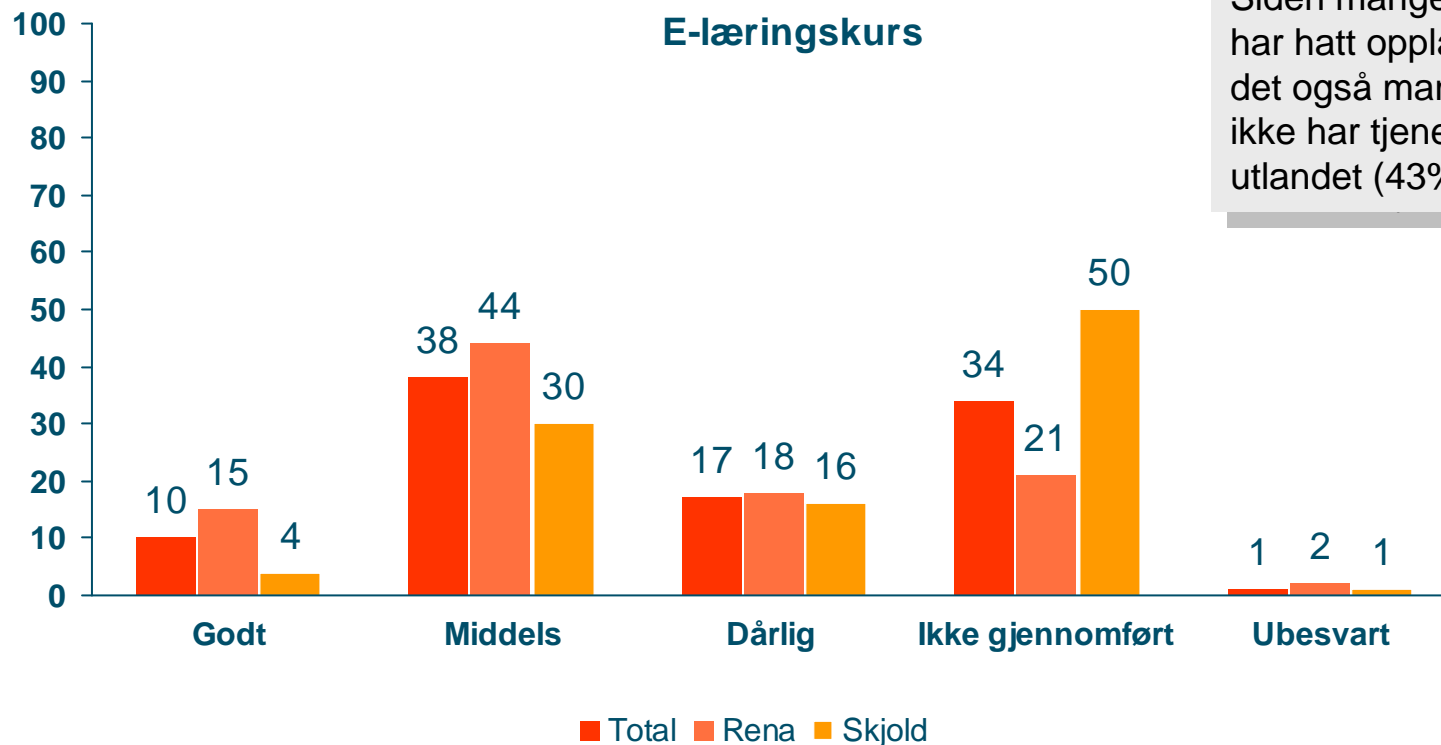

På Skjold sier halvparten at de ikke har hatt E-læringskurs. Det er vanligere å ha et middels/godt enn dårlig inntrykk av opplæringen, men de på Rena er klart mer positive enn de på Skjold

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

Spm29: Hvilket inntrykk har du av Forsvarets følgende opplæringstilbud i krigens folkerett?

Prosent

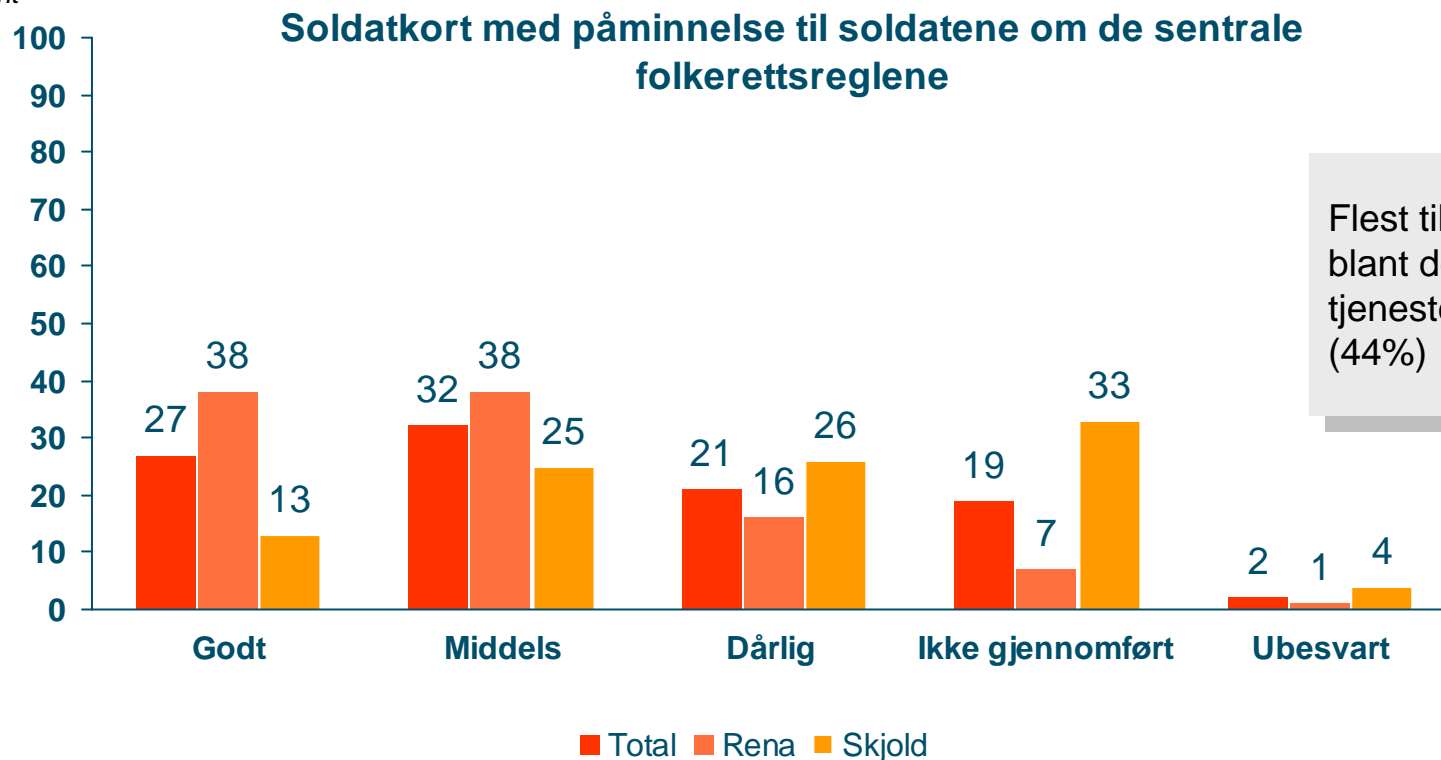
Siden mange på Skjold ikke har hatt opplæring, gjelder det også mange av de som ikke har tjenestegjort i utlandet (43%)

Det er flere på Rena enn på Skjold som har hatt opplæring i Soldatkort. Blant de som har gjennomført, har soldatene på Rena et klart bedre inntrykk enn de på Skjold.

Spm29: Hvilket inntrykk har du av Forsvarets følgende opplæringstilbud i krigens folkerett?

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

Prosent

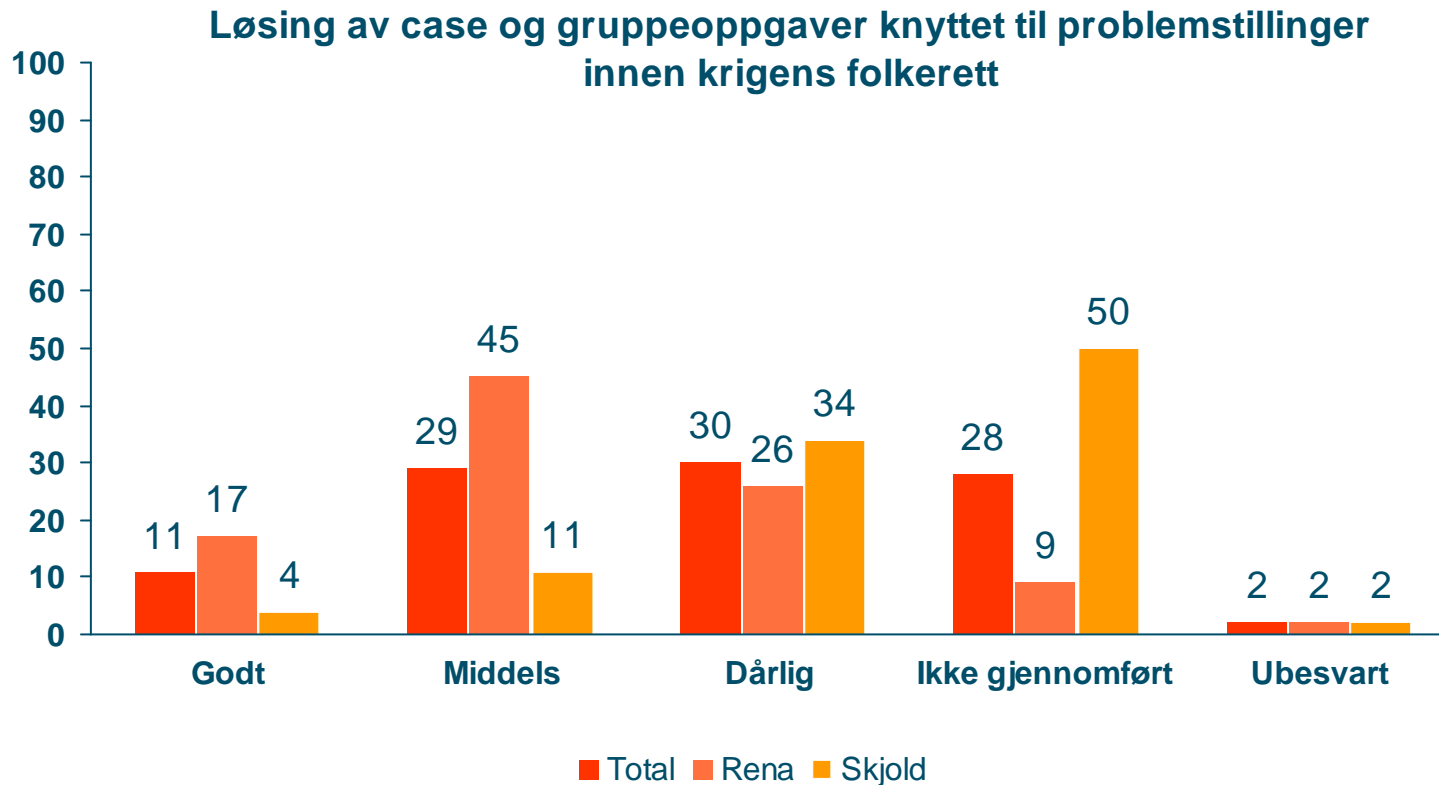
Flest tilfredse finner vi blant de som har hatt tjeneste i utlandet (44%)

Halvparten av soldatene på Skjold har ikke løst case og gruppeoppgaver. Blant de som har gjennomført, er det klart flere tilfredse på Rena enn på Skjold.

Spm29: Hvilket inntrykk har du av Forsvarets følgende opplæringstilbud i krigens folkerett?

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

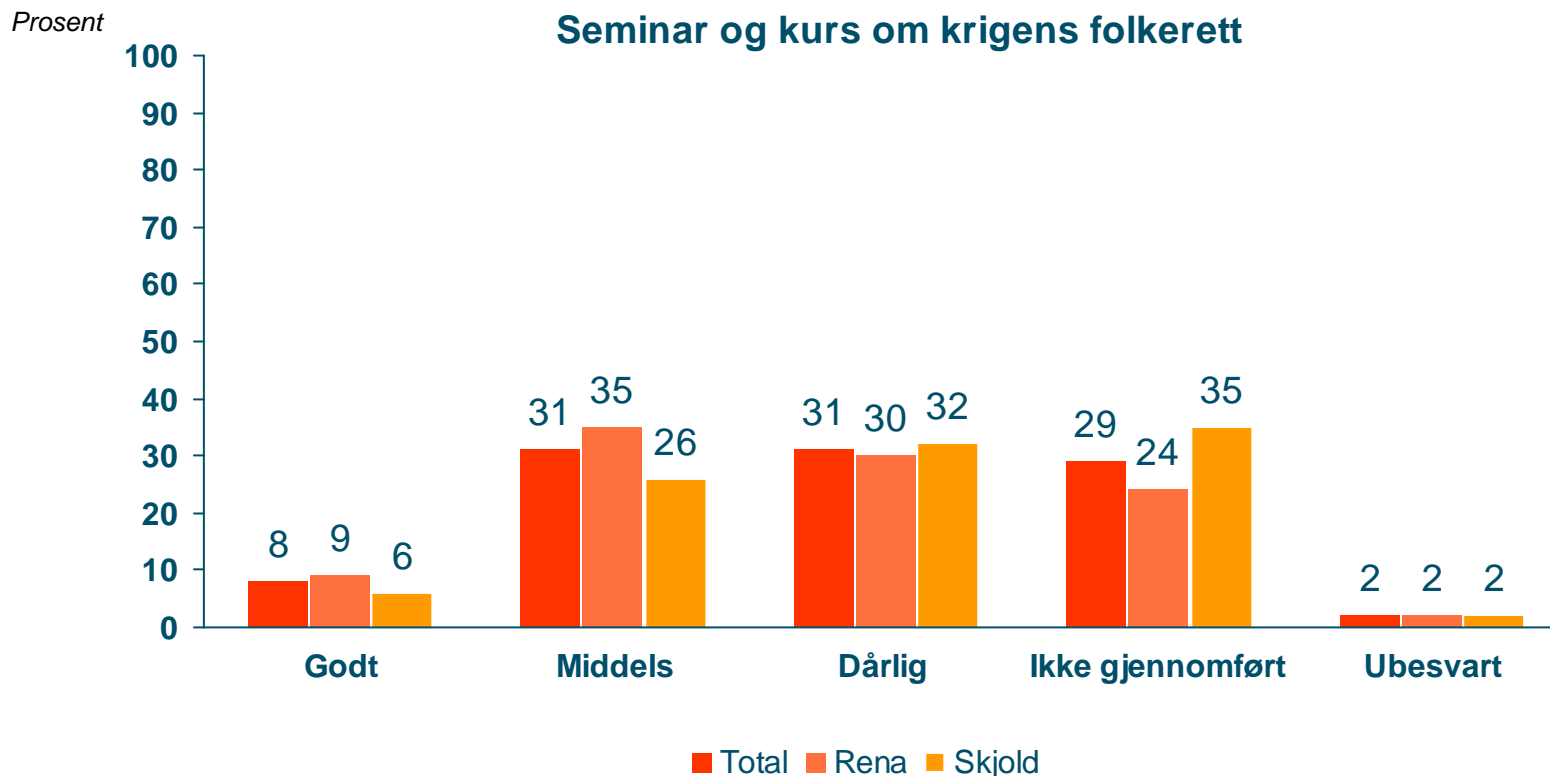
Prosent

Det er nokså like holdninger til seminar og kurs om krigens folkerett på Rena og Skjold. Også her ser vi en tendens til manglende kurs og mer misnøye på Skjold

Spm29: Hvilket inntrykk har du av Forsvarets følgende opplæringstilbud i krigens folkerett?

Dette spørsmålet ble ikke stilt i 2004.

Oppsummering

1. Soldatene har relativt god kjennskap til de ulike regler som gjelder i krig. Hovedinntrykket er at kunnskapsnivået er bedre i 2009 enn i 2004.
2. Både i 2004 og i 2009 kommer Rena gjennomgående noe bedre ut enn Skjold, men avstanden mellom disse to utvalgene er betydelig utjevnet siden undersøkelsen i 2004.
3. Det betyr at soldatene på Skjold viser mest fremgang siden sist, og det må ses i lys av at Skjold også hadde et større forbedringspotensial.